

వేదాంగాలు
వాస్తు
గృహ వాస్తు మర్మములు

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజీ
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయి బాబా
గురు అరబిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళస్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్న్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

ఓమ్.

వందే మహాకాళికాః

గృహవాస్తు ధర్మములు

దైవజ్ఞ చక్రవర్తి బిరుదాంకితులు

బ్రహ్మశ్రీ ముండూరు వీరభద్ర సిద్ధాంతిగారిచే

రచియింపబడినది.

ప్రకాశకులు:

కాళహస్తి తమ్మారావు అండ్ సన్సు,

సంస్కృతాంధ్ర బుక్ డిపో, [స్థాపితం 1882] రాజమహేంద్రవరం.

మనవి

ఈ గ్రంథమునందు తాళపత్ర గ్రంథాంతర్గతములైనట్టియు, అనేక వాస్తుగ్రంథాంతరములందు గలట్టియు, దేశకాలానుగుణ్యముగా వాడుకలో ఉండి వాడబడుచున్నట్టియు విషయములనూ మా వంశపరంపరాగతముగా వచ్చుచున్న అనేక ధర్మవిషయములనూ వాస్తుసంబంధమగు మర్మములు ప్రకృతము నకు అందరకూ సులభముగా తెలియుటకుగాను, ఈ గ్రంథము ప్రత్యేకముగా గృహవాస్తుమర్మములు అను పేరుతో సమకూర్చితిని. ఇట్లు ధర్మసందేహములు ప్రత్యేకముగా తెలియచేయు గ్రంథముల వాస్తువులు ఇదివరలో లేనందుననూ లిఖితగ్రంథములు జీర్ణములగుచో. (బోద్ధారో మత్సరగ్రస్తాః ప్రభవస్మయదూషితాః అబోధోపహతశ్చాన్యే జీర్ణమంగే సుభాషితం అన్నట్లు) ఎంచి మద్గృహంబున గల లిఖిత విషయములు కొన్నిటిని లోకోపకారార్థము చేయ వ్రాయంబూనితిని. ఇది ప్రథమముద్రణమగుటచే లిఖితదోషములుగాని ముద్రణాదిదోషములుగాని ఉండి ఉండవచ్చును. చదువరులు నీరము విడిచి క్షీరములనే గ్రహింతురుగాక యనిన్నీ మద్గ్రంథాభివృద్ధికిన్నీ తోడ్పడుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు:
గ్రంథకర్త.

విషయ సూచిక

శ్రీ ర స్తు

గృహవాస్తుమర్మములు

శ్లో. జ్యోతిర్మయం శాంతమయం ప్రదీప్తం । విశ్వాత్మకం విశ్వపరం
నిరీశం ఆద్యంతశూన్యం సకలం కలాపం । శ్రీవిశ్వకర్మాణ్యమహం
[నమామి.

వర్గోత్పత్తి.

శ్లో. అకచటతపయశవర్గాః ష్టౌస్థితాః క్రమశః ।
అవర్ణైషోడశజ్ఞేయాః స్వరాః కాద్యషుపంచసు ।
పంచకంచైవ వర్ణానాం స్యుర్య్యశౌచతుఃరక్షరా ।
ఏకోనఖేషు వర్ణానాం స్వరశాస్త్ర విశారదైః॥

తా. అ క చ ట త ప య శ అను ఎనిమిది వర్గులుగలవు. అందు "అ" వర్గునందు అ ఆ లు పదహారు అక్షరములను "క" వర్గు మొదలు "ప" వర్గువరకు అయిదేసిఅక్షరములను, "య" "శ" వర్గులకు నాలుగేసి అక్షరములను మొత్తం 49 అక్షరముల అని జ్యోతిషశాస్త్ర విశారదులు చెప్పివున్నారు.

దిక్సాధన

శ్లో. ప్రాసాదే సదనేలింగేద్వారే కుండేవిశేషతః ।
దిఙ్మూఢేకులనాశం స్యాత్తస్మాత్సం సాధయేద్దిశః॥

తా॥ ప్రాసాదము గృహము, శిబిరము, ద్వారము, కుండము వగైరాలు మొదలగు ... ముగలు కట్టు ... ముం దుగా దిక్సాధన చేయవలయును.

విదిగ్గృహ ఫలం

శ్లో॥ వాయవ్యాం చ తథాగ్నేయాం గృహం పశ్చిమముఖం యది
అగ్నినా దహ్యతే క్షిప్రం ఇత్యాహ భగవాన్ భృగుః ।
నైఋత్యాం చ ఈశాన్యాం ప్రాక్సంచయుత వేశ్మకం ।
నాశమాప్నోతి శీఘ్రం తు వ్యాధిశ్చ కలహం భవేత్॥

తా॥ వాయవ్యమునందుగాని ఆగ్నేయమునందుగాని ముఖముగలిగి పడమటిదిక్కుగా (పశ్చిమముగ) కట్టినగృహము అగ్నిచే దహింపబడుననియు, హరింపబడుననియు, భృగుమహర్షి చెప్పెను. మరియు ఈశాన్య నైఋత్య దిశల కభిముఖముగలిగి దిశవైపుగ కట్టినగృహము నాశనము పొందుననియూ కలహములచే పీడింపబడుననియు జెప్పెను.

గృహనిర్ణయము

శ్లో॥ ప్రాగాద్యాశిషు సంస్థితంగృహముఖద్వారం వశాద్గృహంజ్ఞేయం
పశ్చిమచోత్తరం త్వథగృహం ప్రాగ్యామ్యమేవంచతుః॥

తా॥ తూర్పుమొదలగు దిక్కులయందు ఉంచబడిన గృహముఖద్వారము(సింహద్వారం) ననుసరించి గృహములనెరుంగవలయును అనగా తూర్పునకు సింహద్వారము ఉంచినగృహము పడమటిగృహమనియు, దక్షిణముదిశకు అభిముఖ సింహద్వారముగల గృహము, ఉత్తరగృహమనియు, పడమటివైపునకు అభిముఖద్వారముగలదితూర్పుగృహ

ముఖవియు, ఉత్తరదిశకు అభిముఖముగల సింహద్వారగృహము, దక్షిణ గృహమనియూ నెరుంగవలయును. అనగా సంస్ఫుట గృహముఖద్వార (సింహద్వారము) ననుసరించి గృహనిర్మాణము చేయవలయుననుట ఇట్లు ప్రాగాది నాల్గుగృహములను నెరుంగవలయును.

గృహారంభకాలము

శ్లో. పూర్వాహ్ణేచోత్తమం ప్రోక్తం. మధ్యాహ్నేమరణం విదుః ।
సంధ్యాయేచతథాయాంచ సర్వయేన్నాశతి మిచ్ఛతా॥

తా. గృహారంభము పగటి పూర్వాహ్ణమందుచేయుట ఉత్త. మము. మధ్యాహ్నమందు మరణము కలుగును. సంధ్యలు రాత్రికాలమందును అయిశ్వర్యము కోరువాడు చేయకూడదు.

రాత్రి శంకుస్థాపన ఫలము

శ్లో. శంకోస్సంస్థాపనం రాత్రౌ నకర్తవ్యం కదాచన
యదికుర్యాత్కర్త్రహానిః గృహహానిర్న సంశయం.

తా. రాత్రికాలమందు శంకుస్థాపన చేయకూడదు. అట్లుచేసి రేని గృహహానియు। కర్తృనష్టమున్నూ కలుగును.

రాత్రి

శ్లో. రాత్రిభాగంచతుః కృత్వాంత్యభాగం గృహాదికె
ప్రతిష్ఠేష్వపి తత్కార్యం విశ్వకర్మా ప్రబవీడిదం.

తా. రాత్రికాలము 4 భాగములుగాచేసి అందు 4వభాగమందే యలలో గృహారంభ ప్రతిష్ఠాదులు చేయవచ్చునని విశ్వకర్మచెప్పెను.

గర్భిణీపతినియమము

శ్లో॥ గర్భిణీయది పత్నీ చేన్నకుర్యాద్గృహకర్మణి
యదికుర్యాద్గర్భహానిః గృహేహానిర్నసంశయః
పంచమాసమితం కార్యంఅత ఊర్ధ్వంనకారయేత్.

తా. భార్య గర్భవతిగానున్నప్పుడు గృహారంభాదుల చేయకూడదు. అట్లు చేసినచో గర్భహానియు గృహముందున్నా హానియు గలుగును. అయిదుమాసములపర్యంతము చేయవచ్చును. అటుపైన చేయకూడదు.

శ్లో॥ సింధుస్నానంద్రుమచ్ఛేదంవపనం ప్రేతవాహనం విదేశగమనం
చైవనకుర్యాద్గర్భిణీపతిః॥

తా. గర్భిణీస్త్రీయొక్కభర్త సింధుస్నానము, చెట్లునరుకుట, క్షౌరము, శవమునుమోయుట, విదేశయానము చేయకూడదు.

గణితప్రమాణము

శ్లో॥ ఏకాదశయవాదూర్ధ్వం యావద్ద్వాత్రింశ హస్తకం।
తావదాయాదికం చింత్యంతదూర్ధ్వే నైవచింతయేత్॥

తా. పదునొకండువగింజల ప్రమాణముమొదలు 32 హస్తముల పర్యంతము ఆయాదిఫలములు చూడవచ్చును, అంతకుమించినయెడల గణితముచేయునవసరం (అనగా ఆయాదిఫలవిచారణ అనావశ్యకము) లేదు.

గృహగర్భప్రమాణము

శ్లో. గృహంచతుర్హస్త మితిప్రపృథ్వ్యాయామ ద్వారామాస్తమితి
ప్రమాణం తతఃపరంభూపతి మందిరాణాం యావచ్ఛతం
చాష్టకరాభియుక్తం.

తా. ఏకశాలాది గృహములకు 4 హస్తములు గర్భమనియు 32 హస్తములవరకు చతుశ్శాలాప్రమాణమనియు రాజభవనాదులకు ఆ హస్తములనుండి 100 హస్తములవరకును అనియుశాస్త్రము.

రిక్తప్రస్థాన వర్జ్యములు

శ్లో. దేశగ్రామగృహే భూమౌమంత్ర మౌషధదైవతం ।
స్వామినో గురుభృత్యానాం ప్రస్థానం వివర్జయేత్.

తా. దేశము, గ్రామము, గృహము, భూమి, మంత్రము, ఔషధము, దేవతాప్రభుత్వ, గురువు, సేవకులు వీటియందు కర్తృత్వముగలవి ఎన్నడును పరిగ్రహింపకుండుడు.

రాత్రి వర్జింపదగిన కార్యములు

శ్లో. స్తంభగ్రామనివాసంచ తథారాజ్యాభిషేచనం ।
రాత్రికాలే భవేద్ధాని పూర్వాహ్ణేశుభదోమతం:

తా. స్తంభప్రతిష్ఠ (శంకుస్థాపన గృహారంభము) గ్రామప్రవేశము రాజ్యాభిషేకము ఈ రాత్రియందు చేయుట హానిప్రదము. పగటి యొక్క పూర్వాహ్ణకాలమందుచేయుట శుభప్రదము.

శ్లో. కృషింబీజవాపం నరేంద్రాభిషేకం సువిద్యాగృహారంభ
దేవప్రతిష్టా క్రియాస్స ప్తచౌలాదికా నామధేయా క్రియాంచ
తుపాయాం నకుర్వంతితజ్ఞాః.

తా. కృష్యారంభ, బీజావాపన, పట్టాభిషేక, విద్యారంభ, గృహారంభ, దేవప్రతిష్ట చౌలాదిసప్తక్రియాదులు (అనగా జాతకర్మ, నామకర్మ, అన్నప్రాశన, అక్షరాభ్యాసచౌల, సీమంతాదులు) రాత్రి కాలమందు చేయరాదు.

గోడ ఎత్తు

శ్లో. గృహస్యయద్విస్తారః సైవోచ్ఛ్రాయః నిశ్చయశ్శుభదః
శాలైకేషుగృహేష్వపివిస్తారద్వి గుణితందైర్ఘ్యం.

తా. ఏకశాలాగృహాదులకు గర్భంయొక్క వెడలుపు యెంతో అంతగోడయెత్తు వుండవలయును. వెడలుపునకు రెట్టింపుకుతక్కువకాని (యెక్కువయెంతేని) పొడవు వుండవలయును.

మయుడు

శ్లో. గేహాదిసూత్రమారభ్య యద్విస్తారేతథోన్నతం
తిన్యగేహాంనృణాంవృద్ధిః మయేనపరిభాషితం.

తా. గృహముయొక్క గర్భవెడలుపు ఎంతో గోడఎత్తు అంత వుండవలయునని మయుడచే చెప్పబడినది.

గణిత నిర్ణయము

శ్లో. ఆయః కల్పోపహ స్తమానైః కరైశ్చషేత్రే మాత్రాభిర్మితే
మాతృకాభిః మర్త్యేపర్యం కాసనేమందిరేచ దేవాగారే
మండపేభిత్తి బాహ్యేం.

తా. ఆయుధనాదులు అంగుళాదిమానములచే నిర్మింపబడిన హస్తాదులచే (గజము) గణితము చేయవలయును. పర్యంక ఆసన. గృహాదులకు భిత్తిమధ్యమునుంచియు దేవాలయము మండపము వగైరావాటికి భిత్తిబాహ్యప్రదేశమునుంచియు గణితము చేయవలయును.

మరియు

శ్లో. గృహే మృన్మయేమానమస్తః ప్రధానంతధాచేష్టికా భిత్తి
భాగేతదర్థం తధాచోపలానాం సభిత్త్యాసద్దైవ ప్రకుర్యాద్భ్యం
ఛశ్చాన్యధా విత్తనాశం.

తా. మంటచేనిర్మింపబడు (గోడలు) గృహమునకు గోడలుగాక ఉల్లోపునుంచియు ఇటికలచేనిర్మింపబడు గృహమునకు గోడమధ్యనుంచియు రాళ్ళచేనిర్మింపబడువాటికి గోడలసహాయున్నా గణితము చేయదగ్గది.

మరియు

శ్లో. భిత్తిమధ్యైకృతంవేశ్య, భిత్త్యాదాదేవతాస్థవే
భిత్తికన్యస్సదేవానాం త్రివిధం సూత్రలక్షణం.

తా. గృహాదులవిషయమై గోడమధ్యనుంచియు దేవాలయాదులకు గోడసహాయమున్నా, దేవతాలయాములకు గోడలుగాక యున్నా గణితము చేయవలయును.

గృహాయామ సంఖ్యాఫలం

శ్లో. గృహస్యాయామ సంఖ్యాంతుచతుర్హస్త ప్రశస్యతే
తన్న్యూనే శుభదంప్రోక్తమధికే స్యాద్ధనక్షయం.

తా. గృహము యొక్క (బంగాళా) వెడలుపు నాలుగుహస్తము లుండుట ప్రశస్తము అంతకంటెక్కువయున్నా శుభదము, అంతకు హెచ్చు ధననాశనము.

భిత్తినిర్ణయము

శ్లో. దేవానాం లోష్టకం భిత్తిః ప్రాకారే ష్టకం తథా,
నరాణాంచ మృణ్మయేన ఇష్టకం విశ్వకర్మణా.

తా. దేవాలయాదులను పాషాణములతోను, ప్రాకారాదులను ఇటుకలతోను మనుష్యులకు ఇటుకలు, మన్నుతోనునన్నా గృహములు నిర్మింపవలయును అని విశ్వకర్మ చెప్పెను.

క్షేత్రీకృతపదఫలం

శ్లో. పదం పూర్ణం ఫలం పూర్ణం భిన్నే ఫలం తథా
విషమేచ ఫలంపూర్ణం సమే నాశం [illegible] [illegible]ర్మభిః.

తా. క్షేత్రీకృతపదము భిన్నముగాక పూర్ణ ఫలముల నిచ్చునవియు. భిన్నమయినపదము ఫలములను భిన్నముచేయుననియూ బేసి సంఖ్యగలపదము పూర్ణ ఫలములనిచ్చుననియు సమసంఖ్యగలపదము ఫలములను నశింపచేయుననియు [illegible]యొక్క అభిప్రాయముగానున్నది.

నూతనగృహమునకు నవాత్మసామగ్రి

శ్లో. ఇష్టకాలోష్ట పాషాణమృత్తికాజీర్ణ మాయసం
తృణంపర్ణం బుధైః ప్రోక్తం దారుసూత్నం గృహేయువై.

తా. గృహాదులకు ఇటుకలు, రాయి, పాషాణాదులు, మన్ను, ఇనుము, గడ్డి, ఆకులు, కఱ్ఱ మొదలగునవి క్రొత్తవియే వుపయోగించ వలయును.

మ రి యు

శ్లో॥ నూతనేనూతనం కాష్టం జీర్ణేజీర్ణంప శశ్యతే
జీర్ణేచనూతనం ప్రోక్తంనో జీర్ణం నూతనేమనుః.

తా. నూతనముగా నిర్మింపబడువాటికి నూతనకష్టాదులన్నే (మానులు) ఉపయోగించవలెను జీర్ణగృహాదులకు జీర్ణ కాష్ట పనికి ఉపయోగించవచ్చును. జీర్ణగృహాదులకైననూ క్రొత్తమానులు వగైరా వుపయోగించవలెనుగాని నూతనగృహాదులకు జీర్ణములగునవి ఎంతమాత్రమున్నూ ఉపయోగించుట శ్రేయస్కరముగాదు ఇట్లని మనుబ్రహ్మయొక్క వాక్యము.

మ రి యు

శ్లో॥ నగృహంకార యేద్ధీమాన్ పురాణైర్నచ దారుభిః
కుర్యాన్నాప్నోతి మరణం సంపదాం నాశమేవచ.

తా. బుద్ధిమంతులగు శ్రేయోభిలాషులు ప్రాతమానులను యోగించకూడదు. అట్లుచేసినేని మరణమును సంపదలయొక్క నాశము పొందుదురు.

అ న్య వే శ్మ దా రు

శ్లో॥ అన్యవేశ్మ స్థతందారు నైవాన్యస్మిన్ ప్రయోజయేత్ ।
నతత్రవసతేకర్తా వసన్నపినజీవతే.

తా. పరాయిఋణిటినాగోయ్గృ పాత్రమానులను తమయింటికి ఉపయోగించుకొనకూడదు అట్లుచేసిరేని యజమాని అచ్చట నివాసమేచేయడు. అట్లుజరిగిననూ మరణము పొందును.

వీధిశూలాదులు

శ్లో. విష్ణువృష్టం వీధిశూలం శక్తిపార్శ్వంచవర్జయేత్ ।
దృష్టించశైవ మూర్తీనాం శోకరోగభయప్రదం.

తా. విష్ణాలయమునకు వెనుకనున్నా, ఈశ్వరాలయమునకు ఎదుటనున్నా, శక్తిఆలయములకు పార్శ్వములయందును, వీధిశూల (ఎదుట) యందునూ గృహములుకట్టుట విడువవలెను. అట్లుగాక కట్టిరేని శోకములు, రోగములు, భయములు పొందుదురు.

దృష్టివిస్తారప్రకారః

శ్లో. రుద్రాణాంశతదండంచ, విష్ణోర్దృష్టివింశతి, ।
శక్తీనాం వామపార్శ్వేషు దృష్టివిస్తారమాత్రకం.

తా. ఈశ్వరదృష్టికి నూరుదండములు, విష్ణుదృష్టమునకు 20 దండములును, శక్తివామపార్శ్వము పూర్తిగానున్నా దృష్టిదోషము గాన విడువవలయును.

దండమానము

శ్లో. చతుర్వింశత్యంగుళైస్తు హస్తమానం ప్రచక్షతే ।
చతుర్హస్తోభవేద్దండః క్రోశస్తద్విసహస్రకం.

తా. ఇరువదినాలుగు అంగుళములు ఒకహస్తమనియు నాలుగు హస్తములు ఒకదండ ప్రమాణమనియు రెండువేలదండములు ఒక క్రోశమనియు నెరుంగవలెను.

ద్వారశాల

శ్లో. పరకోణైః పరద్వారైః పరస్తంభైః పరగృహైః ।
కూపవృక్షాది భిచ్ఛిన్నవేధనం గేహం న రక్షకం ॥
కోణాధ్వ భమ కూపక ర్దమతరుద్వాస్తు భాదే శేక్షితం ।
సద్మోచ్ఛద్విగుణాద కాంత రథ వేధేన దోషః ఖలు.

తా. తమ సింహద్వారమునకు పరాయియింటియొక్క కోణము ద్వారము, స్తంభము, వృక్షము వగైరాలున్నా నూయి, వృక్షము, బురదగుంట, ధ్వజస్తంభాదియొక్కయు దేవాలయములయొక్కయు వేధనాశనముచేయును. మరియు వీధశూలకు తన ఇంటియొక్క ఉన్నతమునకు రెట్టింపు ఎదుటగా విడవగా దోషములేదని అభిప్రాయము.

పరగృహసమాదిః

శ్లో. స్వగృహేస్తంభ శూలంచ అన్యగేహ సమంతథా ।
అన్యగేహ శిరోశూలా వర్జయేన్మను రబ్రవీత్.

తా. స్వకీయగృహముయొక్క స్తంభవిరళము, పరగృహముతో సమమున్నా పరులయింటి వెన్నుపోటున్నా కూడదని మనుబ్రహ్మ వచనము (అనగా నిచ్చట పరగృహముతో సమానపారులు ఉండకూడదనియు జ్ఞాతులయొక్క తారును ఆవశ్యకమనియు అర్థాత్సిద్ధము.)

నిందితావులు

శ్లో॥ ఊషరే గ్రామమధ్యేచ ఛాయేచసురజాస్థవే।
శ్మశానేనిమ్నే అవ ర్తేవీధిశూలాదికే రసు।
గోగణాశ్రిత నింద్యాంచ కోణదేశేజలాస్థవే।
వసుతిత్రివర్గస్థే నవసేత్భూభి మిచ్ఛతా॥

తా. ఊషరక్షేత్రమందును, గ్రామమధ్యమందును, దేవతా స్థలములు, నీడలువచ్చెడి రాగలిగిన స్థలమందును, స్మశానమందును, పల్లపు ప్రదేశమందును సుడిగొట్టుట రంధ్రములు పడునట్టియు, వీధిశూల గలిగినట్టియు గ్రామగోగణములు నివసించునట్టియు, ప్రజలచే నిందింపబడునట్టియు, కోణపు దేశమును నీరునిలవగలిగి ఇవకలిగినట్టిచోటున్నూ ప్రవాహము వెళ్ళునట్టి ప్రదేశమందును, బేసికోణములుగల్గినట్టియు, వాస్తుశాస్త్రోక్తశత్రుక్షేత్రము, ఇతరమగునట్టియున్నూ స్థలములయందు ఐశ్వర్యముకోరువాడు నివాసముచేయకూడదు గృహములు కట్టరాదు.

సమసంఖ్య

శ్లో. గృహేదారుశిరోదాను కుడ్య పేటీంచద్వారజం।
గవాక్షాద్యానిర్వాణి సమసంఖ్యావిధీయతే।
శిరోగృహేచంద్రశాలే ఆయవ్యయధనాదికం।
నావస్యంఫలమాలోక్యం పూర్వేగృహపదేఫలం।
జ్ఞాతవ్యం సర్వతశ్చాపి విశ్వకర్మా బ్రవీదిదం.

తా. గృహమునకు దూలములు, వెన్నుబద్ద, అలమరద్వారములు, కిటికీకిటీలు మొదలగునవి సమసంఖ్యగా ఉండవలెను. మరియు మేడ, డాబావచ్చెడి రాలకు ద్వారాదులు ప్రత్యేకముగా సమసంఖ్యయూ

మంచిది. అయాన్యాయధనాధిఫలములు వేరేగణితవిచారణ అనావశ్యకము వాటియొక్క గణితము మొదటి క్రింది గృహగణితఫలమునే యెరుంగవలెనని విశ్వకర్మ చెప్పెను.

వెన్నుపోటు

శ్లో॥ శిరోదారు సచేద్గేహే శూలాఢ్యో షోభితా ముతే ।
శిరోదారున చేద్గేహే శూలు దోషోం జాయతే.

తా॥ గృహమునకు శిరోదారు (వెనుబద్ద) ఉంచినవాటికే వెన్నుపోటుయుండును. వెన్నుబద్దలేని గృహమునకు వెన్నుపోటు లేదు.

వెన్నుపోటు లేదు

శ్లో॥ చతుశ్శాలే రాజగృహే స్వగృహే నాస్తి శూలజం ।
స్వగృహే స్థంభశూలంచ పరగేహసమంతథా ।
జ్ఞాతవ్యం అన్యతశ్చ పిశిరోదారాది శూలకం:

తా॥ చతుశ్శాలివిషయమైనన్ను రాజభవనములువిషయమైనన్ను తమకు తమఇంటివెన్నుపోటువిషయమైనన్ను దోషములేదు. స్వగృహమందు స్థంభశూల (అనగా) పార్లుతప్పుట, పరగృహముతో సమానమునూన్నా, పరులయింటివెనుపోటు వున్నా దోషముగా నెరుంగవలెను.

మధువల్మీకాదులు

శ్లో॥ మధువల్మీకగృధ్రాణాంహస్తే ద్వితీణిసాగర ।
షాణ్మాసాభ్యంతరం గేహేసవిశేచ్ఛేద్యమిచ్ఛతా ।

గృహమధ్యేకర త్రిణిశాస్త్ర సపంక్తి కమాత్ పతె ।
గృహే సంశాయ విశ్వకర్మా బ్రవీద్వచః ।
పుణ్యాహవాచనే వాస్తుపూజ శాంత్యన్నదానతః ।
గృహదోషాః వినశ్యంతి వాస్తుశాస్త్రే మహోదితం ॥

తా. తేనెపట్టు, ఘాట్లులు, గద్దలాలులు, ముండిచేయి మొల చుట ఇవి కలిగిన మొదల కనుముగా 2-3-4-6 మాసములు గృహమును వర్జింపవలయును. గృహమధ్యమందును, ఆగ్నేయ, దక్షిణ వాయువ్య, ఉత్తరదిశలయందు దోష పదము. ఇట్టివి కలుగుట గృహమందు జరుగనున్న అరిష్టసూచకములు అని విశ్వకర్మ చెప్పెను. మరియు పుణ్యాహవాచనము, వాస్తుపూజశాంతి, అన్నదానాదులవల్ల తద్దోషనివారణమగును.

త్రినాశనం

శ్లో. త్రిద్వారాశ్చ త్రిఖట్వాశ్చ త్రిదీపం త్రివటుస్తథా ।
త్రివైధవ్యం త్రిసన్యాసంతద్గృహం దుఃఖసంభవం ॥

తా. గృహమందు మూడుద్వారములు, 3 మంచములు, 3 దీపములు, 3 వటువులు, 3 వైధవ్యులు, 3 సన్యాసులు ఇట్లుపుండుట ఆ గృహము దుఃఖప్రదమగును.

నామనక్షత్ర ప్రాధాన్యత

శ్లో. దేశగ్రామ గృహద్వార వ్యవహారాదిద్యూతేషు ।
దానేమనస్సే నాకాకిణివర్గ సంగరపునర్భూ మేళకేనామభం.

తా. దేశ, గ్రామ, గృహాదినిర్మాణ విషయమందును, వ్యాపార వ్యవహార సంపాదన, వ్యయ, హరణ, సేవ, శాకిణి, వర్గ, భూమేథనాది అర్గలవిషయమందును, నామనక్షత్రము ననుసరించియే ప్రాధాన్యము.

శ్లో. నరాణాం నామబహుళానాం ఖ్యాతినామెవశస్యతే,
ఇతిరేషుచసర్వేషు నిష్ఫలః వాస్తుజం ఫలం.

తా. వాస్తువిషయమై నామనక్షత్రమును గ్రహించువిషయమై అనేక పేరులగలవానికి ప్రసిద్ధిగా వాడుకలోవున్న నామము ననుసరించే శాస్త్రవిచారణ చేయవలయును.

జన్మనక్షత్ర ప్రాధాన్యత

శ్లో. వివాహే సర్వమాంగళ్యేయాత్రా యాంగ్రహగోచరే,
జన్మరాశేః ప్రధానత్వం నామతారాం నచింతయేత్॥

తా. వివాహాది సర్వమాంగళ్య విషయములయందును. యాత్ర, గ్రహస్థితి గోచారఫలములు వగైరావిషయములయందును నామరాశి నామనక్షత్రముల ననుసరించుటయే ప్రాధాన్యము.

గణితావస్యకత

శ్లో. ఇష్టకానిర్మితే గేహేమృత్తికా నాంచలోష్టజా,
ఆయసాదారుజా చైవగృహేఽయాదీ విచింతయేత్,
లతాపత్రాదికానాంతు సద్యోఫలదకారిణీం ఆవస్యేచైవక ర్తవ్యె
గృహేఽయాదీన్నచింతయేత్॥

తా. ఇటుకలు, మట్టి, రాళ్లు, గాతిసంబంధము, ఇనుమ ప్రాను ప్రాను సంబంధముగువాటిచే నిర్మింపబడు గృహములకు ఆయ, వ్యయ, ధనాదులు తప్పక విచారించవలయును. తీగెలు, ఆకులు మొదలగు వాటిచే నిర్మింపబడునట్టియు, ప్రస్తుతఫలితము కొరకు నిర్మింపబడునట్టియు, విధిలేక తప్పనిసరిగా నిర్మింపవలసినవాటి విషయమైన ఆయ, వ్యయ, ధనాదుల విచారణ చేయ నవసరములేదు.

భిత్తిద్వార స్థాపనభాగాః

శ్లో. భిత్తింద్వాగశధాకృత్వా అంతరంప ప్తమేవచ।
పంచమంబాహ్యాదిగ్భాగం మధ్యేద్వారంవినిక్షిపేత్।

తా. గోడదళసగము 12 భాగములు చేయగా లోపలివైపునకు 7 భాగములున్నూ వెలుపలివైపున 5 భాగములున్నూ కాగా మధ్య యందు ద్వారమును ఉంచవలయును.

కూప భేదములు

శ్లో. ద్వారహీనోభవేత్కూపః ద్వారేణైకేనవాపికా,
నైకద్వారాపుష్కరిణీ దీర్ఘికా, కుల్యావిభూత
తోయాశ్చతటాకాః పరికీర్తితాః॥

తా. ద్వారములేనిది కూపమనియు, ఒకద్వారముగల (దిగుడు బావి) వాపి అనియు నాల్గువైపుల (దిగుడుమెట్లు) వగైరాగలది పుష్కరిణియనియు వెడల్పుకన్న పొడవు ఎక్కువగలది, దీర్ఘికాఅనియు ఎప్పుడున్నూ నీరుఉండునది కుల్యయనియు నామములు.

గృహపర్యాయ నామములు

శ్లో. విమానం, భవనం, హర్మ్యం, సౌధ, ధామ్న, నికేతనం ।
ఆలయం, నిలయంచైవ శాలార్పదం, వస్తు, వాస్తుకం, క్షేత్ర
మాయతనంచైవ, మందిరం, విష్ణుకంపదం । సదనం,
స్థానమాఖ్యంతు, పర్యాయాఖ్యాన పండితైః॥
అమరే॥ గృహం, గేహో, దవసితం, వేశ్మ, సద్మ,
నికేతనం, నిశాంత వస్త్యసదన భవనా, గారం, మందిరం ।
గృహాఃపుంసిచ భూమ్న్యేవసునిశాయ్య, నిలయా, లయాః

తా. ఇవి అన్నియు గృహముయొక్క పర్యాయనామములు

లగ్నచంద్రుడు

శ్లో. స్థంభప్రతిష్ఠాన బంధ శాలేలగ్నేచ చంద్రో శుభదోనరాణాం ।
ప్రయాణకాలే ప్రథమక్షుర కాలే వివాహకాలే యమునూతవేవ॥

తా. స్థంభప్రతిష్ఠ, వ్రతబంధము, వీటివిషయములందు లగ్న చంద్రుడు ప్రాశస్త్యము, ప్రయాణము, రజస్వల, వివాహకాలములందు యమ దూతిగా ఎంచదగినది.

పురుషశంఖు నిర్ణయము

శ్లో. అష్టాశ్రంచతురశ్ర మవ్రణమృజుంచా న్యశ్రమేవం విధం,
సర్వేషాంచవితస్తిమాత్రమనధిః స్వర్ణాదిరత్నాన్వితం,
గంధాద్యైరభిపూజితం శుభదినేశం కుంభ్యానేన్మంగళ్లై॥

తా. పం(డెండు అంగుళములుపొడవు (అన్నివర్ణములవారికిన్ని సమానము. మరియు బ్రాహ్మణులకు 18 అంగుళముల పొడవున్నూ క్షత్రియులకు 16 అంగుళములున్నూ, వైశ్యులకు 14 అంగుళములున్ను శూద్రులకు 12 అంగుళములు పొడవున్నూ వుండవలయునని శాస్త్రాంతరము) గలిగిన ఆ శంకువును 3 వంతులుగాఉన్న మొదటివంతు 8 పలకలున్నూ, మధ్యవంతు 4 పలకలున్నూ, చివరవంతు పలకలులేక లింగాకారముగానున్నూ ఉండవలయును. అట్టిశంకువును గంధాదులచే పూజింపబడి రత్నాదులచేకూడివుండినకర్తయందు స్థాపనశుభ ముహూర్తమందు చేయవలయును (ఇది పురుషశంకు)

స్త్రీశంకులక్షణము

శ్లో. పూర్వభాగం త్రికోణంచచాతుర్భాగంతు మధ్యమం,
అంత్యమష్టమిదం భాగంచతుదన్శ్యాంగుళంస్త్రియః॥

తా. చివరవంతు 3 కోణములున్ను మధ్యభాగము 4 కోణములున్ను, అంత్యభాగము 8 కోణములున్ను గలిగి 14 అంగుళములం పొడవుగలిగి ఈ ప్రకారము స్త్రీశంకుఉండవలయునని శాస్త్రముసిద్ధము.

స్త్రీపురుషశంకుల ఉపయోగము

శ్లో, పుంసాపురుషశ్శంఖుః స్త్రీణాంస్త్రీశంకు రిష్యతె, ఉభయోః
మిథునం స్థాప్యలం, దక్షిణేస్త్రీ నపుంసకే॥

తా. పురుషులకు పురుషశంకువును, స్త్రీలకు స్త్రీశంకువున్నూ, దంపతులకు 2 శంకువులున్నూ స్థాపించవలయునూ, స్త్రీ నపుంసకులకు దక్షిణమున సాపించవలయును..

ఆరంభదిశ

శ్లో. మధ్యమే దేవతాగారే ఈశాన్యంమనుజాలయే,
సాక్షసానాంతు నైఋత్యాం ఆరంభంశశ్యతేసదా॥

తా. ఆరంభాదులు దేవతలకుమధ్య ప్రదేశమందును, మనుష్యులకు ఈశాన్యదిశయందును, రాక్షసులకు నైఋతిదిశయందును ఆరంభించుట శ్రేయస్కరము.

శంకుజాతి

శ్లో. దేవాలయే శిలాశంఖుః నృణాందారుమయంతథా,
శంకుస్థాపంశిలాన్యాసం, స్థంభస్యారోపణంతథా,
ఆరంభస్స్వర్ణరత్నాద్యాః, నృణాంసౌఖ్య ఫలప్రదా,
ఇతిప్రోక్తమయబ్రహ్మా దేశకాలాదిచింతయన్॥

తా. దేవాలయాదులకు శిలాశంఖువున్నూ, మనుష్యులకు కర్రచే చేయబడినట్టిదియూ నగు శంకువులను ఆరంభకాలమందు స్థాపించవలయును. మరియును శిలాన్యాసము, శంకుస్థాపన, స్థంభప్రతిష్ట స్వర్ణరత్నాదులచే ఆరంభమున్నూ, ఇట్టివిచేయుట మనుష్యులకు సౌఖ్యము వాస్తుశాస్త్రోక్త ఫలప్రదమున్నూ అగు దేశకాలాదిచింతన ఎరింగి మయబ్రహ్మచే చెప్పబడినది.

వృక్షశూల ఫలము

శ్లో. తరువేధం విజానీయాద్యది ద్వారముఖేస్థితం,
కుమారమరణం ప్రోక్తం నానారోగశ్చజాయతే॥

తా. సింహద్వారమునకు ఎదుట గానవృక్షముండుట తరువేధ (వృక్షశూల) అని అందురు. అట్లుండుటవల్ల ఫలము, సంతాన నష్టము, వంశనాశనము, నానారోగ బాధలున్నూ గలుగును.

శల్యవిచారణ

శ్లో. జలాంతం ప్రస్తరాంతం వాపురుషాంత మధాపివా,
క్షేత్రం సంశోధ్యచోద్ధృత్యశల్యం పదసమారభేత్॥

తా. శల్యపరీక్ష, జలముపడునంతవరకుగాని. బండరాయిమట్టు (పొర) భేదము దగ్గరకుగాని లేక పురుషప్రమాణమువరకూగాని శల్య శోధనచేసి గృహారంభము చేయవలయును,

పురుష ప్రమాణము

శ్లో. పంచారత్ని ర్దశ వితస్తి ర్వింశతిశతాంగుళః పురుషః॥

తా. పురుషప్రమాణముగా 5 మూరలు లేక 10 విత స్తులు (వితస్తిఅనగా 12 అంగుళములు) లేక 120 అంగుళములు.

స్థలంలో నీళ్లుపారుదల

శ్లో. పూర్వ్యప్రవాహోవృద్ధి కరోనరాణాం తథోత్తరేచైవధనం దదాతిః
అర్థక్షయంపశ్చిమతః ప్రవాహః మృత్యుప్రదోదక్షిణతో ప్రవాహః

తా. లోగిలియందలి నీరుపారుదల తూర్పుదిశకువెళ్లుట వృద్ధి ప్రదమును ఉత్తరముగావెళ్లుట ధనప్రదమును, పడమటదిశకు ధనక్షయ మున్నూ, దక్షిణదిశకు నీరుపోవుట మృత్యుప్రదమున్నూ నిచ్చును.

లోగిలియొక్క ఎత్తుఫలం

శ్లో. స్యాదుల్నతిః పూర్వేణ శేషనాణాం ప్రస్తాధనం
దక్షిణభాగతుంగే, క్షయోధనానాం వినత్రేపతీచ్యాం
ఉచ్చైర్భిర్వినాశోద్భవః త్వరేతు॥

తా. లోగిల (వెన్ను) వద్దగా ఎత్తు పడమటఉండుట శ్రేయస్కరము. క్రమముగా పడమటనుండి దక్షిణ, తూర్పు, ఉత్తరములు పల్లముగా నుండుట మంచిది.

స్థలోన్నత ఫలం

శ్లో. వాస్తూపయోగభూమిస్తు దక్షిణేవశ్చిమేతథా,
ఉన్నతం సర్వసౌభాగ్యం ఇతరేచమృతిప్రదం॥

తా. గృహభూమి దక్షిణ పశ్చిమముల ఎత్తుగానుండుట సౌభాగ్యప్రదము. అదేప్రకారము తూర్పుఉత్తరములఉండుట మృతిప్రదము (అనగా తూర్పు ఉత్తరములు పల్లముగా నుండవలయును).

గృహక్షేత్ర భాగము

శ్లో. షడ్భాగంతు గృహక్షేత్రం పైశాచం ప్రథమంత్యజేత్,
ద్వితీయంపృష్ఠభాగంస్యా త్తృతీయంతు గృహంస్మృతం,
చతుర్థేచప్రపాంకుర్యా త్పంచమ్యాం కూపకల్పనం,
షష్ట్యామారామ వృక్షాణిప్రాంగణం గధ్యతేబుధైః॥

తా. గృహమునకుగల భూమిని ఆరుభాగములగాచేసి అందు వెనుకనుండి ముందుకు, వెనుక 1వ భాగము పిశాచభూమిగాను

విడువవలయును. 2 వది వెనుక పెరడుగాను, 3 వ భాగమునందు గృహమునున్నూ, 4 వ భాగమందు చలిపందెరయున్నూ, 5 వ భాగమందు నూయి యేర్పాటులున్నూ, 6 వ భాగమందుముందుభాగమున పుష్పవనమున్నూ నిర్మింపవలయునని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

వివాహ వేదిక

శ్లో. వృత్తాయతా హ స్తచతుష్టయేన హాస్తోచ్ఛ్రితం
మందిర వామభాగే, విచిత్రతాం స్థంభచతుష్టయేన
వివాహవేదిం ప్రవదంతితజ్ఞః॥

తా. వృత్తముగాను, పలకలతో కూడినట్టియు, నాలుగు హ స్తములుగలిగి వకహ స్తము ఎత్తుగలిగి, నాలుగు స్థంభములతో అలంకరింపబడినదిగాను వివాహవేదికగృహమునందు తూర్పు ఉత్తరదిశల నుండుట మంచిదని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

వెన్నుపోటు

శ్లో. దారుమధ్యేపతిం హన్యాద్దంతే పత్నీసుతం పరం,
శిరోదారువశాచ్ఛ్వాలఫలం జ్ఞేయం బుధోత్తమైః॥

తా. వెన్నుపోటు, వెన్నుబద్దమధ్యను తగిలిన యజమానునకును వెన్నుచివర భార్యకును, వెన్నుమొదట సంతానమునకును నష్టము కలుగునని బుధులైనవారు చెప్పుచున్నారు (వెన్నుపోటు ఏ భాగమందు తగిలననూ దోషమేననిభావము)

గృహే చిత్రలేఖన

శ్లో. వరాహశార్దూల శివాప్రదాక వోగృధ్రాభిధోలూక
కపోతవాయసాః॥ సన్యేనగోదాది వకాదిపక్షిణో
విచిత్రితానో కరణేగృహేసదా॥

తా. పంది, పులి, నక్క, సర్పము, గ్రద్ద, గుడ్లగూబ, పావురము. కాకి, రాబందు, డేగ, బల్లి, తొండ, కొంగ వంటి చిత్రవులను వేయుటగాని, విగ్రహములను ఉంచుటగాని గృహమందు దోషప్రదము.

భవంతి ప్రకారః

శ్లో. మాతృస్థానే చతుర్వాస్తు దక్షిణెపాదహీనకం, పూర్వేపార్థ
త్రిహస్తంచ చోత్తరేపాదయాత్రికం, పూర్వాయతం
శ్రేష్టదంస్యాన్మధ్య మందక్షిణాయతం, ఇతిప్రోక్తమయ
బ్రహ్మచతుశ్శాలే విశేషతః॥

తా. చతుశ్శాలలయందు తూర్పుపడమరలు పొడవుండుట ఉత్తమమనియు, దక్షిణోత్తరములుపొడవు మధ్యమఫలమనియు, అందు పడమటగర్భము నాల్గుహస్తములును, దక్షిణగర్భము పాతికె తక్కువగా నాల్గుహస్తములు, తూర్పుగర్భము సగముతోగూడిన మూడుహస్తములును, ఉత్తరగర్భము పాతికతోగూడిన మూడు హస్తములునూ ఇట్లు క్రమప్రకారమగు తక్కువగర్భము గలిగి వుండుట శ్రేయస్కరమని మందువాఇంఢ్లవిషయమై మయబ్రహ్మచే చెప్పంబడినది.

పారులు

శ్లో. భిత్తిదోషం పతిం హంతి దారుచోషం స్త్రియంతథా।
ద్వారదోషం సుతం హన్యార్గవాక్షే దేద్ధనం హరేత్।
స్థంభశూలేసర్వహానిః అసమేస్వగృహేంఫలం.

తా. తమ ఇంటివిషయమై సమముగాలేనిగోడ దూలము మొద లగువాని పారులుతప్పిన ఫలం చెప్పుచున్నాడు. ఎట్లనగా? గోడ పారు

తప్పినచో ప్రతినష్టమున్నూ దూలములు, గురుజులు, వెన్నుపారులు తప్పినచో స్త్రీ నష్టమున్నూ, ద్వారములపారుతప్పినచో సంతాననష్టమున్నూ, కిటికి, అలమర (బీరువా) లపార్లు తప్పినయెడల ధననష్టమున్నూ స్థంభవిరళమునకు అన్నివిధములనష్టమున్నూ గలుగును గాన (తమ ఇంటిపార్లుతప్పినదోషము పరాయియింటి నెనుపోటు సమముగా నెరుంగదగినది.)

దూలమునకు అడ్డము వెన్నుకు నిడువునడచుట

శ్లో. దూ॥ త్రయాదిభవన॥ భయరోగంచజీవనం ।
దూలమధ్యంచగమనం శిరోదాడసమంతథా.

తా. మూడుమొదలగుబేసి దూలములగృహముయొక్కఫలము రోగము, భయముగలుగచేయును మరియు గృహమందు దూలమునకు అడ్డుగానడుచుటయు, వెన్నునకు సమముగా (నిబ్బరముగా) నడచుటయు పైఫలములనే గలుగచేయును.

ద్వారముపై గురుజువగైరా

శ్లో. గవాక్షద్వార పేటించద్వారమధ్యేసమంతథా ।
గృహదారు శిరోరుస్థంభం సామరణ్యప్రదం.

తా. కిటికి, అలమారు, గుమ్మము మొదలగువాటిమధ్య (పైన) దూలముగాని వెన్నుబద్దగాని వాటిగురుజుగాని నిర్మింపబడెనేని మరణమునిచ్చును.

గుణాదికం గ్రాహ్యం,

శ్లో. మధ్యగృహేతిష్ఠతి సూర్యరశ్మి స్తస్మిన్న దద్యాత్ఫలమ్మతదోషః।
శల్యాదిదోషానగణాది దోషానహంతాశ నస్తూలవింవాదశేషం.

తా. ఏగృహమధ్యమందు సూర్యరశ్మిపడునో ఆగృహమందు శిల్పసంబంధమయినగాని, గణితసంబంధమయినగాని మరియేఇతరసంబంధమయినగాని దోషములను ఇవ్వనేరదు. ఎట్లనగా ? అశేషమూట సంఘమునకు అగ్నికణమువలె అన్నిదోషములను సంహరించును!

గుణాధిక గ్రాహ్యం

శ్లో. బహుగుణాం లఘుదోషమస్వల్పతంభవనమేవ గృహాదికమిష్యతే
జలలవేనశిఖీ బహుపావాన్ నశమమేతిగుణైరధికోయతః,

తా. గృహాదులయందు స్వల్పదోషములుగలిగినట్టియు బహుగుణములు గలిగినట్టియు గృహమును పరిగ్రహించవలెను. (అన్నియూ మంచిఫలములుగలుగుట దుర్లభము) ఎక్కువ అగ్నిహోత్రమందు స్వల్పజలము వినియోగముచేయలేనందున మంచిఫలములు ఎక్కువ గలిగినవాటినే గ్రహించవలయును.

పంచ (విషయములు) పరిస్థితులు

శ్లో. దేశంచకాలం స్థిత్యాచవయోవర్ణాని పంచచ ।
పరీక్ష్య వాస్తోవక్తవ్యం విశ్వకర్మమతస్తథా.

తా. విశ్వకర్మయొక్క మతమేమనగా? 1 దేశము, 2 కాలము, 3 స్థితి, 4 వయస్సు, 5 వర్ణములనెడి పంచవిషయములను బాగుగా పరిశీలించి శాస్త్రము చెప్పవలయుననుట.

గోడ మొదలగునవి పడినందున ఫలము

శ్లో. భిత్తిగృహవాటుకీల స్థంభద్వారప్రపాతభంగేషు ।
తద్వాక్యవాటతోరణ కేతూనాంగృహపతేర్మరణం.

తా. గోడ, దూలము, గుంజ, స్తంభము, ద్వారము, తలుపు, తోరణము, జండావెదురు మొదలగునవి పడిన, విరిగిన, చెడిన పగులుటవంటివి కలిగినచో గృహయజమానునకు అపాయప్రదము.

స్మశానమాంస ఫలము

శ్లో. శునృగాలోథవా గృధ్రః కాకో వాయదిమానుషః ।
స్మశానాన్మాంసమానీయ పురమధ్యే ప్రవేశయేత్ ।
నగరంపట్టణం వాపి గ్రామం వాయదివా గృహం ।
అచిరేణైవ కాలేన స్మశానం తద్భవిష్యతి ॥

తా. కుక్క, నక్క, గద్ద, కాకి లేక మనిషిగాని శ్మశానమందుండు మాంసమును తీసుకవచ్చి పట్టణము, గ్రామము లేక గృహమందు విడిచినట్లయితే అచిరకాలములోనే అది రుద్రభూమివలె పరిణమించును

వాయసశాంతిః

శ్లో. అథాసంప్రవక్ష్యామి వాయసః ప్రవిశేద్గృహం ।
ప్రవిశేద్ద్వారతో గచ్ఛేన్మాసమేకం విసర్జయేత్ ।
ద్వారాంతరేయదా గచ్ఛేత్ షాణ్మాసంతు వివర్జయేత్ ।
దేవాలయే నృపాణాంతు గ్రామనాశో భవిష్యతి ।
గృహప్రవేశనే కాకో గృహశేష భయంకరః ।
శ్వానమార్జారతో గచ్ఛేద్వాయసః ప్రవిశేద్గృహంగృహ
స్థమరణం వింద్యాత్సర్వనాశో గృహేభవేత్ ఏతేషాందోషః ।
జాతానాం శాంతింవక్ష్యే సమూన్నతశాం ॥౪॥ 280

తా. కాకిదోషము చెప్పబడుచున్నది. కాకిగృహమందు ప్రవేశించినచో గాని, సంహా ద్వారము నుండి వెళ్ళినగాని ఒకమాసము గృహ

మును విడువవలెను. మరియు గృహము అంతటను పెరిగిన చో 6 మాసములు విడువవలెను. దేవాలయము, రాజమందిరములందుండిన నూ దోష ప్రదము. ఆ దోషము ఆ అధిపతికి చెందును. కాని గృహము ప్రవేశించుట వల్ల గృహమందు అనేకదోషములు సంభవించును. మరియు కుక్క, పిల్లియు కూడ గృహమందు నష్టప్రదములు గాన నక్షత్రములో తగిన శాంతి చేసుకొనవలయును.

కపోతశాంతి

శ్లో. ఆరోహేత్తు గృహం యస్య కపోతా వా ప్రవేశయేత్ ।
స్థానహాని ర్భవే త్తస్య యద్వాన్యర్థపరః పరా ।
దోషాయ నిధనాయైవ దరిద్రాయాశివాయ చ ।
తచ్ఛాంతిశ్చ ప్రకర్తవ్యా జపహోమ విధానతః ।
పింగలస్య సర్వేష్వేవం మధువల్మీకయోరపి ।
సంపూర్ణమందిరే హానిః శూన్యే సద్మని మంగళం ।
ప్రాకారేషు పురద్వారే ప్రాసాదాద్యేషు వీథిషు తత్ఫలం ।
గ్రామనాథస్య సీమ్ని సీమాధిపస్య చ ।
శాంతికమానఖిలం కార్యం పూర్వోక్తైవ విధానతః. శాం॥క॥

తా. పావురము గృహము యెక్కిన గృహమందు నివాసముండినా పావురము యొక్క ధ్వని గృహమందు వినుటయు, తేనెపట్టు పుట్టలు, గద్ద ఇటువంటివి కలుగుట, స్థానహాని, చిక్కులు, మరణములు, దరిద్రములు, అమంగళములు మొదలగునవి కలుగును. ప్రాకారము, పురద్వారము, ప్రాసాదము మొదలగువాటియందు గలిగిన ఫలము వాని అధిపతులు అనుభవించుదురు. గృహమందు గలిగిన గృహనివాసులు అనుభవింతురుగాన శాస్త్రోక్త ప్రకారము శాంతి జరిగించుకొనుట శ్రేయస్కరము.

మొండిపేము

శ్లో. గృహేపశ్చిమ దిగ్భాగే రావణోహస్తజాయతే ।
తద్గృహంనాశనం చైవపశ్చాత్ సదోషవర్జితః.

తా. గృహంబు పడమటిభాగమందు రావణహస్తము మొలచుట దోషప్రదముగాన ఆ మొక్కలు పీకవలయును.

రావణహస్తలక్షణము

శ్లో. పూతిగంధః శ్వేతవర్ణః రక్తంచైవయుతోత్తరః ।
రావణహస్త స్సాక్షేయాగృహే మృత్యుకరంభవేత్.

తా. దుర్గంధము, తెలుపువర్ణము, రక్తముతోకూడి హస్తాకృతిగానుండునది రావణహస్తమనబడును. అట్టిదిగలుగుట మృత్యుప్రదముగాన గృహమును విడువవలయును.

గృహము కుక్క యెక్కుట

శ్లో. శ్వానంచయామ్య దిగారోహద్గృహం దుఃఖసంభవం ।
కర్ణచ్ఛేదేదోషహారం అన్యస్థానేశుభంభవేత్.

తా. కుక్క ఇంటియొక్క దక్షిణదిశ యెక్కినయెడల ఆ ఇంటియందు దుఃఖము సంభవించునుగాన ఆ కుక్కయొక్క దక్షిణ (కుడి) చెవిని తీసివేయుటవల్ల దోషనివారణమగును.

శుభకర్మానంతరం గృహారంభః

శ్లో. [illegible]హే[illegible]క్షమేవర్షే వర్షేవర్షార్ధమేవవా ।
వాస్తుకర్మనకుర్వీత కుర్యాచ్ఛేద్ధననాశనం.

తా. గృహమునందు వివాహము ముగిసిన సం॥రంలో లేక వత్సరభేదముగల 6 మాసములలో నూతనగృహారంభ ప్రవేశమరమ్మతులు వగైరాలు చేయుట దరిద్రప్రదము.

ద్వారాదులు నిలుపుట

శ్లో. దారుశూలే శ్రేణి కోణేగర్భమధ్యే గృహాంతికే ।
ద్వారంగవాక్షవేటించ నన్యాసేదుహ్యాభితిమిచ్ఛతా.

తా. దూలములు, శ్రేణులు, గురుజులు వీటిక్రిందను కోణస్థలమునందును, గృహగర్భమధ్యమందును, గృహచివరిభాగములందును. ద్వారము కిటికి, అలమర మొదలగునవి ఉంచుట శ్రేయస్కరముగాదు.

కర్తరిలో చేయదగ్గ కార్యములు

శ్లో. మౌంజీబంధంవివాహంచ ప్రవేశేయజ్ఞకర్మణి ।
భరణీ కృత్తికాశ్చైవనదోషాస్మృం దపాదిషు

తా. ఉపనయనము, వివాహము, నూతనవధూప్రవేశము, యజ్ఞకర్మలు ఇవి సూర్యుడు కృత్తిక, భరణినక్షత్రములయందుండినను (కర్తరి) కర్తరిదోషము లేదు.

కర్తరియందు చేయరాదగని కార్యములు

శ్లో. వతుచ్ఛేదనవలాలః కృషిత్రృణం బీజాచ భూఘాతనం ।
గ్రామారంభ గృహప్రవేశ వనితాసంభోగ శయ్యాసనం ।
క్షౌరారామతటాకకూప శకటస్వారోహ దేవాలయే
నూత్నేవహ్నిభ సంస్థతేషుదివసే కర్మాణితే వర్జయేత్.

శ్లో. యామ్యాస్యాగ్రం చోత్తరం కృత్తికాయాం కృత్స్నం ।
బ్రాహ్మీపాద అద్యస్తథైవ సూర్యేతిష్టత్యేషు ।
ధిష్ణ్యేషు న్యాసం గేహారంభ స్తత్ప్రవేశో వివర్జ్యం.

శంకువు కదలింపబడితే

శ్లో. కృతేభిన్నే చయస్థూణె యద్వాపత్తిసమారుతే ।
తస్మిన్నాశోభ వేత్త్రిప్రంగాత మస్యచోయథా ।
ఛేదనే ఛేదనం యాంతి భేదనేబంధు భేదనం ।
వేదనం భయముగ్రంచ చవితేచార్థనాశనం.

తా॥ శాస్త్రోక్తముగా శుభముహూర్తమునందు స్థాపించబడిన శంకు స్థంభప్రతిష్టాదులు, పత్న్యాదులు కూర్చుండినను, కదలింపబడినను, భిన్నమయినను, పైకితీయబడినను చోరాపహృతమయినను గృహపతికి మరణప్రదము. భేదింపబడితే భేదనఫలమును, ఛేదింపబడితే బంధుభేదమును వేధింపబడితే భయము ఉపద్రవములున్నూ, చలించబడితే ధననష్టమున్నూ, పైకితీయబడితే కలహప్రదమున్నూ, శంకాదులుచేత దీయబడితే భ్రష్టత్వమున్నూ గృహపతికిగలుగునని ఫలము.

మరియు

శ్లో. వల్మీకోదరతస్కరైశ్చ ఖననేరుత్పాటితేకీలకే ।
తద్గేహంవిలయం ప్రయాతిచపలం తూలం యథా వాయునా ।
తస్మాత్తద్గృహస్తునాథ మచలం యస్తాపయత్పూర్వ ।
వత్కృత్వావాస్తుబలిం యథోక్తవిధినాయాతే స్వబుద్ధ్యేవిధా.

తా. శంకుస్థాపనాదులు జరిగినపిమ్మట వాటిపైన పుట్టలు లేచిన గాని, దొంగలచే త్రవ్వబడినయెడలగాని, కదలింపబడినగాని, గృహ

పతికి అనేకవిధములగు నష్టములు కలుగును గాన అట్లుజరిగినయెడల తిరిగి మంచిముహూర్తమందు శాస్త్రోక్తప్రకారము స్థాపనచేసి భూత బలి (అన్నదానము) చేయవలయును. మరియు శంకుస్థాపనాదులు జరిగినపిమ్మట 27 రోజులలోపల ఆ గృహసంబంధమగు ఏ పనులుగాని చేయక ఉపేక్షించుట జరిగినచో తిరిగి ఆ నక్షత్రమునకు చంద్రుడు వచ్చునుగాన దోషముగలుగును.

శంకుస్థాపనకు కాని సమయములు

శ్లో. వృద్ధౌక్షయేవ్యాధి భయె రాజాటంక రజస్వలె ।
చారేక్యారే దుర్నిమిత్తే శ్రాద్ధేమాసాంతి కేతథా ।
త్యాజ్యేశంకుంవినిక్షిప్యల భేన్మృత్యుం మనోర్వచః.

తా. తిథి వృద్ధిక్షయాదులయందును, రోగగ్రస్తులుగానున్నపుడును, భయవిహ్వలులైనపుడును రాజాటంకముగలిగినపుడును భార్య వెలుపలగానున్నపుడును (గర్భిణిగానున్నపుడును) తనకు గ్రహస్థితి బాగుగాలేనపుడును, దుర్నిమిత్తములగు దుశ్శకునములువచ్చై రాగలిగినపుడును, జాతాశౌచ మృతశౌచములయందును, శ్రాద్ధదినములయందును, ఉపద్రవాదులు (భూకంపాదులు) గలిగిన అమావాస్య సమీపమందును, వర్జ్యసుడియలయందును శంకుస్థాపనాదులుచేసినేని మృత్యువునుపొందుదురని మనువచనము.

ఢిల్లిబంగాళా

శ్లో. ఏకభిత్తిషు సంబద్ధంకాన్యోన్యో గృహద్వయం
యమతుల్యాంతదానాయం గృహేమృత్యుభయం భవేత్.

తా. వక్కగోడమీదగాకట్టిన రెండుగర్భములద్విశాల(డబ్బిబంగళా) యమగేహమనబడును. అందు మృత్యుభయములు కలుగుచుండును.

అ తి ఫ లం

శ్లో. అత్యుచ్ఛ్రయంచో రభయం అతిహ్రస్వంక్షుధాభయం।
విస్తారాత్యంతమరణం సంక్షిప్తేచమగాద్భయం.

శ్లో. అతిదర్ఘేహతాలంకా అతిమానేన కౌరవాః।
అతిదానేబలిర్బద్ధః సర్వత్ర అతిగర్హితం.

తా. గృహము అతిఎత్తైనదగుటవల్ల చోరభయమున్ను, అతికురుచ అవుటవల్ల దరిద్రమున్ను, అతివెడలపువల్ల మరణము వ్యయమున్ను, అతిసన్నదగుటవల్ల రోగభయాదులున్నూ గలుగును.

దూలములవేసే క్రమము

శ్లో. పూర్వాగ్రం యోజయేద్దం శము త్తరాగ్రమథాపివా।
దక్షిణేపశ్చిమేమూలం యోజనీయం విదుర్బుధః.

తా. దూలములు మొదలగునవి వేయునపుడు తూర్పు, ఉత్తరములకు చివళ్ళను, దక్షిణ పశ్చిమదిశలయందు మొదళ్ళను ఉండునట్లు వేయవలయునని మనుబ్రహ్మ పలికెను.

శేషాంకేన ఫలంజ్ఞేయం

శ్లో. గుణకాభాజకానాంచ శేషాంకేన వదేఫలం।
శూన్య శేషభాగ సంఖ్యాత్ఫలంజ్ఞేయం సదాబుధైః.

తా. క్షేత్రీకృతపదమందు గుణక, భాగాహారములవల్లనుండి వచ్చిన శేషసంఖ్యవల్లనే ఫలములు తెలియువలయును. సున్నశేషము వచ్చినప్పుడు భాగించే సంఖ్యవల్లనే గలుగుఫలములను ఎరుంగవలెను.

ధనములు పండ్రెండు

శ్లో. పిండాష్ట గుణితశ్చాత సూర్యైశ్చాపి విభాజితం।
అవశిష్టంభ వేద్రవ్యం తత్తన్నామ్నా బ్రవీమిదం.

శ్లో. వస్త్రాణి శస్త్రాణిచ పుస్తకాని ద్రవ్యాణి ధాన్యాని వసుంధరాశ్చ
కుటుంబవిద్యా పశువాటు కాశ్చ భాండాని భూషాశ్చ
ధనానిద్వాదశ.

తా. గృహపిండమును 8 చే గుణించి 12 చే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యలవల్ల క్రిందివిధములగు ధనములు 12గా నెరుంగవలెను. 1 శేషమువస్త్రములు, 2 ఆయుధములు, 3 పుస్తకములు, 4 ద్రవ్యము 5 ధాన్యము, 6 భూములు, 7 కుటుంబము, 8 విద్యలు, 9 పశుసంపదలు, 10 వాటికలు (గృహాదులు) 11 భాండాదులు, 12 వస్త్రములు, ధనమునామ్న ఇట్లు 12 విధములగు ధనములు.

రుణమును (ఖర్చు)

శ్లో. క్షేత్రఫలంత్రిశఘ్నం అష్టభిస్తుహరేత్క్రమాత్
అవశిష్టంవ్యయంజ్ఞేయం భోగోనామరుణస్తథా.

శ్లో. దాసీ, భోగ, స్నేహో, బంధు, వసు, వ్యాపార, రాజసు
నానామయాగ్రాద్రవ్యహానిః భోగంచైవయుతోగృహే.

తా. క్షేత్రీకృతఫలమును 3 చే గుణించి 8 చే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యవల్ల ఫలములు తెలియవలెను. దీనినే రుణము, వ్యయము భోగము అని పర్యాయపదములు వాడుదురు. ఎట్లనగా ? శేషము దాసదాసేహ్యాదులు 2 భోగము, 3 సుతులు, 4 బంధువులు, 5 వస్తువులు, 6 వ్యాపారము, 7 రాజకీయము, 8 అనేకవిధములుగానున్నా వ్యయమగును. అయినను భోగములతో కూడివుండును.

గృహమందు భోజనపద్ధతి

శ్లో. ఆయుష్కామః ప్రాఙ్ముఖః కీర్తి కామో దక్షిణాముఖః
తృప్తి శ్రీకామః ప్రత్యఙ్ముఖః, పితృత్యంవినానో దుఙ్ముఖః
కదాచన జీవాన్మాతృకో జీవధన్యతరో నాదక్షిణాభిముఖో
నైవ కదాచన॥

తా. ఆయుష్కాములు తూర్పుముఖముగా భోజనము చేయవలయును కీర్తికాములు దక్షిణముఖముగానున్నా, ఐశ్వర్యకాములు పడమటముఖముగాను భోజనముచేయవలెను. శ్రాద్ధకర్మలందుగాక మరెప్పుడునూ ఉత్తరముఖముగా భోజనముచేయకూడదు. తల్లితండ్రులు జీవించివున్నవారుగాని తల్లిగానితండ్రిగానిజీవించివున్నవారును దక్షిణముఖముగా భోజనము చేయకూడదు.

శయన పద్ధతి

శ్లో. స్వగృహేప్రాఙ్ముఖం శయ్యాచ్ఛ్వ శురేదక్షిణాశిరః ।
ప్రత్యఙ్ముఖః ప్రవాసేచ నకదాచిదుదక్శిరః ।
తృతే దేవాలయేచైవ పాపాణైచైవ పల్లవే ।
అంగణే వ్యాప్తదేశేతు మధ్యభూమిగృహస్యచ విక్తభూమె

స్మశానేచ వృక్షమూలే చతుష్పథే గృహద్వారశిరోద్వార
సమేవోచ్ఛిష్టసన్నిధౌ మాతావా భగినీ వాపితథా వాన్యస్త్రీ
యోపివా.

చందనంచాను లిప్యాంగంధ్యకృత్వా పుష్పాణి దంపతి
తాంబూలచర్వణం కృత్వా ప్రదీపే మైథునంచ చేత్
దీపేనష్టే తుయత్సంగః సంప్రాప్నోతి సచోయది
యావజ్జన్మ దరిద్రత్వం సంతతే ర్నాత్ర సంశయః.

తా. స్వకీయగృహమందు తూర్పుతలగడగాను, అత్తవారింట దక్షిణతలగడగాను, ఇతరచోట్ల పడమటతలగడగానున్నూ పరుండవలయును. ఉత్తరతలగడగా ఎప్పుడునూ పరుండకూడదు. మరియు గడ్డియందును, దేవాలయము, పాషాణము, పల్లప్రదేశము, మార్గము ద్వారము, గృహమధ్యమము, ప్రక్క లేకుండగను, స్మశానము, వృక్షమూలము నాల్గుత్రోవలుకలసినచోటును, దూలమునకు, ద్వారబంధమును సమముగాను, ఉచ్ఛిష్టప్రాంతమందును, తల్లి వరుస అక్కచెల్లెలివరుస, కుమార్తెవరుస, పరస్త్రీలయొక్కనున్నూ ప్రక్కను పరుండకూడదు.

దంపతులు చందనసుగంధ ద్రవ్యాదులచే పుష్పములచే అలంకరించుకొని తాంబూలాదులు స్వీకరించి మోహప్రేమ అనురాగవర్తనులై సుహృద్భావముతో దీపముయొక్క కాంతిబాగుగానుండగా మైథునాధిక్రియలు చేసుకొనవలయును. అట్లుగాక అంధకారమందు కలిగిన సంగమసంతానము (సంతతి) యావజ్జన్మమును దరిద్రమును పొందుదురు.

నవగృహదీపము గోప్రవేశము

శ్లో. కృత్వానవగృహం తస్మిన్దీపం ధేనుచ వేశనం ।
నకరోచ్చేత్గృహేభూతాః ప్రవిశ్యంత్యచిరేగృహే,

తా॥ గృహనిర్మాణము అయినవెంటనే (పైకప్పువేసినవెంటనే) దీపము, గోవును, ప్రవేశము నూకూడా జరిగించవలెను. అట్లుచేయ రేని గృహమందు అచిరకాలములోనే భూతప్రేత పిశాచాదులు ప్రవేశించును.

స్థలభోగదశ

శ్లో॥ గజవరస్తుయగాశ్చ మహీశాద్వ్యసహితామఘవాది
దిశక్రమాత్ గృహపతేరభిధా పురదిక్కృతా
నవహృతాభవ నస్యదశాభవేత్.
అవర్గాదిశవర్గాంతం స్వరాంకాః కథితాః క్రమాత్ ।
గజేష్వ గ్నుయగాస్సప్త భూమిమాయమాః బుధైః.

తా॥ అ క చ ట త ప య శ అను ఎనిమిదివర్గులకు తూర్పు మొదలగు 8 దిక్కులకున్నూ ధృవాంకములు. 8 అవర్గ తూర్పునకున్నూ. 5 క వర్గ ఆగ్నేయదిశకున్నూ 6 చ వర్గ దక్షిణముకున్ను, 4 ట వర్గ నైఋతికిన్ని, 7 త వర్గ పశ్చిమదిసకున్ను, 1 ప వర్గ వాయువ్యదిశకున్నూ, 3 య వర్గ ఉత్తరమునకున్నూ, 2 శ వర్గ ఈశాన్యమునకున్నూ. స్వరాంకములు చెప్పబడియున్నవి గృహయజమానివర్గ ధృవసంఖ్యయు గ్రామవర్గ ధృవసంఖ్యయు, నివాసభూమిదిశివర్గ ధృవసంఖ్యయు మూడున్నూకలిపి 8చే భాగించగా శేషసంఖ్యవల్ల దశలు తెలియువలయును.

శ్లో॥ భాగోవిధుః కుజోరాహుర్జీవ స్సౌరిర్బుధ స్తమాంశుజః ।
కేతుఃకవిర్దశాస్సామ్యఖేచ రస్యాపశస్యతే.

శ్లో॥ ఉద్వేగ్నచిత్తః పరిపూర్ణవిత్తో వహ్నిభ్యభీఃభూతో జ్వరపీడితాంగః
సౌఖ్యాన్వితోరోగ యుతస్సుఖాఢ్యో దుఃఖాన్వితః
సర్వసుఖాన్వితశ్చ॥

శ్లో. కూపాద్గేహాత్త డాగాచ్చదశాదిన్యా తథాపురాత్ ।
గేహాచ్ఛశుభదం స్థానం సర్వ స్థానాచ్చ భ్రదమ్.

తా. 1 రవి 2 చంద్ర 3 కుజ 4 రా 5 గు 6 శ 7 బు 8 కే, 9 శుక్ర దశలు. శేషసంఖ్యవల్ల తెలియవలెను. అందు శుభగ్రహముల యొక్క దశల శుభప్రదములు అనగా శేషము 1 రవిదశఫలం స్థిరత్వము లేకుండుట 2 చంద్రదశ పరిపూర్ణధనము. 3 కు అగ్నిభయము, 4 రా జ్వరాదిరోగబాధలు, 5 గు సౌఖ్యము భోగము, 6 శ రోగగ్రస్థత, 7 బు సుఖము, ధనికత్వమున్ను, 8 కే దుఃఖములు, 9 శు సర్వసుఖములు కలుగును. ఇట్లు దశాపద్ధతి కూప, గృహ, తటాక, పురవిషయములందు భోగదశ ఉండునది లేనిది తెలియదగును. మరియు గృహవిషయమైన్ని స్థలమునకు భోగముపట్టునది లేనిదివర్గైరా తెలియనగును.

స్థలార్వణము

శ్లో. యామవిస్తారయోరైక్యం గ్రామాక్షరసమన్వితం ।
చతుర్గుణం నామయుక్తం శివనేత్రేణభాజితం ।
ఏకేనభూమేర్జీవస్యద్వాభ్యాంతు సమతాభవేత్ ।
శూన్యేషుశూన్యమాప్నోతి శిల్పకేరళే.

తా. స్థలము యొక్క పొడవు, వెడలుపులకు కలిపి ఆశారాది గ్రామ ప్రథమాక్షరసంఖ్యయున్నూ కలిపి నాల్గుచే గుణించి మరియూ నామప్రథమాక్షరసంఖ్యయున్నూకలిపి మూడుచే భాగించగావచ్చిన శేషము 1 జీవఫలము అనగా ఆయు రారోగ్య భోగభాగ్యములనిచ్చును 2 సమానము, 2 శేషము ఫలము లేదు ఇట్లు తెలియవలెనది.

మరివకపద్ధతి

శ్లో. గ్రామ స్వరం తత్రదిశా ప్రమాణం నామాక్షరం ।
తత్రగ్రహేస్సమన్వితం త్రైరైః గణ్యం విభజేద్యుగైశ్చ ।
సౌఖ్యంచసుప్తం చ మృతశూన్యమ్.

తా. గ్రామప్రథమాక్షరసంఖ్య, దినసంఖ్య, స్థలంయొక్క పొడవు వెడల్పులసంఖ్య యజమానిపేరు ప్రథమాక్షరసంఖ్యయు, కలిపి 9 నిన్ని కలిపి 7చే గుణించి 4చే భాగించగా వచ్చు శేషము 1 శేషము సౌఖ్యమన్నా, 2 సుప్తమన్నా, 3 మృతమన్నా, 4 శూన్యమన్నా ఇచ్చును.

గృహమధ్యే వృక్షముకూడదు

శ్లో. యదిస్వర్ణమయం వృక్షం గృహమధ్యే నరోపయేత్ ।
అజిరే తులసీవృక్షం రోపయేద ధనాశనం.

తా. బంగారముతో తులతూగునదైయైననూ గృహమధ్యమందు చెట్లను నాటకూడదు. పాపోపశమనముకొరకు తులసిమాత్రము పెంచవచ్చును.

గృహావశ్యకత

శ్లో. గృహస్థస్య క్రియాస్సర్వేవ సిధ్యంతిగృహంవినా ।
యత స్తస్మాద్గృహారంభ ప్రవేశసమయంబ్రువే.

తా. గృహస్థాశ్రమ ధర్మమందున్నవానికి స్వకీయ గృహము లేనిదే శ్రౌతస్మార్తాదిక్రియలఫలము సిద్ధించదు. అందువల్ల గృహారంభ ప్రవేశ అర్చనాదులు గృహస్థుతప్పక చూచుకొనవలయును.

పరగేహ ఫలం

శ్లో. పరగేహే కృతాస్సర్వేశ్రౌత స్మార్తక్రియాః ఫలాః ।
నిష్ఫలాః స్యుర్యతస్తాసాం భూమీశాః ఫలమశ్నుతే.

తా. తమకు ఇల్లులేక పరుల ఇంటియందు చేయబడిన శ్రౌత స్మార్తాది క్రియలఫలములు ఆపరగృహాధిపతులకే చెందుచున్నది. తానుచేసిన క్రియాఫలములు వృధాయగుచున్నవి.

పాదచ్ఛాయలకు ఘడియలు

శ్లో. అహస్సార్ధాద్రి నేత్రోనం శిష్టంపాదయుతం హరః ।
వసుఘ్నంత్రి హృతం ఘస్రమానం హారహృతంఘటీ ॥

తా. తాను ప్రొద్దుగట్టెడి రోజునడున్న పంచాంగములోగల దినప్రమాణ ఘడియాదులలో 27_30 తీసివేసి మిగిలినదానిలో తనకు వచ్చిన పాదచ్ఛాయలకు కలపవలయును. ఇది హారమనే పేరుగలది యగును. ఇది ఇట్లుంచి ఆవేళ దిన ప్రమాణఘడియాదులను 8_చే గుణించి 8_చే భాగించగా వచ్చు లబ్ధమును వెనుకటి హారమనేదానిచే భాగించగావచ్చిన ఘటకాదుల సరియగు పాదచ్ఛాయలకు వచ్చు ఘడియాదులు అగును.

పాదచ్ఛాయలు కొలిచే పద్ధతి

శ్లో. పృష్ఠేస్థేర్కే సమభువిస్వచ్ఛాయాగ్రం నిరీక్ష్యచ ।
దక్షిణం పాదముధృత్య వామపాదార్ధతః పునః ॥

తా. సూర్యునకు వెనుక తిరిగి సరిగా నిలబడి సమానప్రదేశమందు తన నీడయొక్క కొనకు గుర్తించి కుడిపాదమునెత్తి ఎడమపా

దముయొక్క సగము మొదలుగా అడుగులుపై గుర్తువరకూ లెఖ్ఖించవలెను. అరఅడుగు లేక పాతికఅడుగున్నా కూడా కలిపివిడువక గణించవలెను. ఇదియే పాదచ్ఛాయ లనదగును.

వృత్తక్షేత్రమునకు పదంకట్టేపద్ధతి

శ్లో, వ్యాసేభనందాగ్ని హతేవిభక్తే ఖబాణసూర్యైః ।
పరిధిస్తు సూక్ష్మః ద్వావింశతిఘ్నే విహృతేదశైలైః.

తా. వృత్తక్షేత్రముయొక్క వ్యాసమును (అడ్డకొలత)ను 398చే గుణించి 1250 చే భాగించగా బహుసూక్ష్మమగు (తేడాలేని) చుట్టుకొలతవచ్చును (లేక) వాసమును 22చే గుణించి 7 చే భాగించగా కూడా చుట్టుకొలతవచ్చును.

శ్లో. వృత్తక్షేత్రే పరిధిగుణిత వ్యాసపాదః ఫలం.

తా. పరిధి (అనగా) చుట్టుకొలతను వ్యాసంయొక్క 4 వ భాగంచే గుణించి తే వృత్తక్షేత్రముయొక్క పరకమువచ్చును.

సింహద్వార బంధప్రమాణము

శ్లో. ద్వారాయతం ద్విభాగంస్యా ద్విస్తారం చైకభాగకం ।
ద్వారమాన మిదంప్రోక్తం ద్వారబంధ ప్రమాణతః.

తా. సింహద్వారము వెడలుపునకు రెట్టింపుపొడవుపుండుట శాస్త్రసమ్మతము.

2వ పద్ధతి

శ్లో. గర్భపాదంతు వి స్తీర్ణం విస్తారం ద్విగుణంస్మృతం ।
ద్వామానమిదం ప్రోక్తం ముఖద్వారం ప్రశశ్యతే.

తా. గృహగర్భముయొక్క 4వ వంతు సింహద్వారముయొక్క వెడలుపు వుండవలయును. వెడలుపునకు దెట్టింపుపొడవు వుండవలయును.

తలుపు స్వయంగాపడితే ఫలం

శ్లో. స్వయమపిచకపాటోద్ఘాటనం వాపిధానం భయదమధికహీనం
శాఖయోర్వా విచాలె పురుష యువతినాశం స్థంభశాఖా
విహీనం భయదముఖలకాష్టాగ్రంయదాధఃస్థితంస్యాత్.

తా. ద్వారముయొక్కతలుపు దానికదేస్వయంగా తెరవబడితే గాని మూయబడినయెడలగాని భయప్రదము. ద్వారకమ్మి, స్థంభములు వగైరాలు క్రరయొక్క మొదలు పైకిని చివరలు క్రిందకునున్నా తలక్రిందుగా అమర్చుట స్త్రీపురుషనాశము భయాదుల నిచ్చును.

గృహమందు సూర్యరస్మిలేకుంటె ఫలం

శ్లో. దేవాలయం వాభవనం మఠశ్చభానోః ।
కరైర్వాయుభిరేవభిన్నం తన్మూలభూమే పరివర్జనీయం ।
ఛాయాగతా యస్యగృహస్యకూపె.

తా. దేవాలయము, గృగము, మఠము వగైరాలయందు సూర్యరస్మిగాని, గాలిగాని తగలనియెడల శుభప్రదమునివ్వవు. అటువంటివి విడువతగివవేను. ఇంటిచూరులోకూడా కూపముఉండుట శుభప్రదముగాదు.

దొడ్డివైపుకు సింహద్వారము

శ్లో॥ పృష్ఠేక్షణానంతరమేవ బాహ్యేద్గృహ ప్రవేశోవశుభం
కరోత్సా, గృహస్యపృష్ఠే యదిరాజమార్గ స్తదాదిభూమేర్న
హిపృష్టమిత్యమ్. వా॥రా॥భ 65 ట.

తా. గృహముఖద్వారము దొడ్డివైపునకుఉండి వీధిలోనికి పృష్ఠముండుట (అనగా ముందుగా పృష్ఠదర్శనము) శుభమునివ్వదు. ఎదుట రాజమార్గముండియూ ముందుగా పృష్ఠదర్శినముకూడదు.

జీర్ణగృహోద్ధరణ

శ్లో. జీర్ణంగేహంభిత్తి భగ్నంవిశీర్ణం దోషైర్యుక్తం
స్వర్ణనాగసద్యంత్రైః యంత్రైరాపీశిల్పి నానిశ్చయేన
పూజాంకృత్వావాస్తు దోషోనతస్య

తా. గృహము, జీర్ణమయి త్రెగాని గోడలు దూలములువగైరా కూలుట పడిపోవుటవంటివి. జరిగినవాటివిషయమైన కష్టములు దోషములు గలుగజేయుటగాని ఉండునట్టివాటివిషయమై బంగారు, ఏనుగ దంతము యంత్రాదులువగైరా స్థాపించి వాస్తుశాంతి పూజయూచేసి శిల్పిని సంతోషపరచవలయును. అట్లుచేయుట శుభప్రదమునిచ్చును.

గృహమందు గృహవ్యాధి ప్రవేశఫలం

శ్లో. శ్యేనః కపోతబకపేచక భాసగృధ్ర ధ్వాంక్షః
శృగాలమృగశూకర సింహకేశః
ఇత్యాదయోధనహారా భవనేప్రతిపాః
గేహం యదాకరకరాయది కంపతేవా.

తా. గృహమందు గుడ్లగూబ, పావురము, కొంగ, కాకి, గ్రద్ద, నక్క, మృగములు, పంది, సింహము. కోతి, ఇటువంటివి ప్రవేశించుట దరిద్రపదము. మరియు గృహము కరకరయను శబ్దమువంటిది పలుకుటయు. కంపము (ఊగుట) న్ను ఆపదలిచ్చును.

దోష భాజులు

శ్లో. ప్రాకార దేవభ ఇనే నృపమందిరేచ చైత్యేధ్వజాదిషు
యధాద్భుతమేవదృష్ట ఇత్యాదికంసు దృఢమేవ
పతత్యకస్మాతద్భూపతేర్భయకరం గృహిణాం గృహోత్తం.

తా. ప్రాకారము, దేవభవనము, రాజమందిరములు, ధర్మ చావుళ్లు, ధ్వజస్థంభములు, జండాలు ఇటువంటివాటికి ఉపద్రవములు కలిగినచోగాని, అద్భుతమగు విషయములు జరిగినగాని, మంచిధృఢముగానుండియు అకస్మాత్తుపడుట, పిడుగువంటివి పడుటవంటివి జరిగినచో వాటివాటికర్త (యజమాను) లకువచ్చు అరిష్టసూచకములుగా ఏరుంగవలయును. గృహములవిషయమై అట్లుజరిగినచో గృహమందున్నవారు యాజమానులకువచ్చే అరిష్టసూచకములుగా తెలియవలెను.

సర్పం గుడ్లగూబ నివాసఫలం

శ్లో. ద్వారేగృహస్యాపి విశేద్భుజంగ స్తదా
వినాశంకురుతె గృహిణ్యాః తథైవదుర్గా
ప్రకరోతిసీదం రటత్యులూకోపి వినాశ హేతుః.

తా. గృహద్వారముగుండా సర్పము ప్రవేశించినగాని గృహమందు సర్పము నివాసమున్నగాని భార్యామరణము సంభవించును.

అద్దేవకారము పక్షులుగాని, కాకిగాని గూడుపెట్టిననూ గుడ్లగూబ ఆర్చుటయు భార్యామరణము, స్త్రీజననష్టము సంభవించును.

గృహముపైని నూనె రక్తవంటి వర్షఫలం

శ్లో. రోగాయ తైలఘృత భక్తవసాదిధారా
దుఃఖంభవేద్గృహపతేర్యః రక్తధారా
వాదిత్రదీతనినదో భవనేష్వకస్మాత్
సంజాయతే యదితదాకధ యత్యసౌఖ్యం.

తా. గృహముపైన నూనె, నేయి, మాంస, రక్తవంటివర్షము కురియుట ధారగలుగుట సంభవించెనేని దుఃఖములు సంప్రాప్తించును మరియు గృహమందు అకస్మాత్తుగా ధ్వనులు, గానము, మ్రోతలు ప్రతిశబ్దమువంటివి కలిగినచో అసౌఖ్యము ఆపదలువచ్చును.

ఉపద్రవములు గలిగినచో చేయుదగినది

శ్లో. గృహేద్భుతం యదీతదాభవనం విహాయ
కుర్యాద్భవించ విధివద్ధవనం సురార్చాం
తద్వాస్తుశాంతి యతిదుర్బల దుఃఖితేభ్యో
దానందదాచ్ఛునివ సేద్భవనంసుఖార్థీ.

తా. ఉపద్రవములు సంభవించినగృహమును వెంటనే విడిచి పెట్టి వాస్తుశాంతియు హోమము, దేవతార్చన, బలిమొదలగు తత్తద్వ్యక్త ప్రకాశముచేసి శిల్పులను సంతోషపరచి బీదలకు, దుఃఖితులకు, యతులకు దానధర్మాదులుచేసి గృహమును ప్రవేశించి తిరిగి సుఖములను పొందుదురు.

గృహస్థాపన మత్స్యయంత్రము

శ్లో. స్వర్ణేన రజతేనాపిపంచాఙ్గుల ప్రమాణికం
యంత్ర పత్రవిరచ్యాథ సప్తకోణలిఖేత్పురం
వాదిక్షాంతాది బీజానిలేఖేత్కోణేషు తత్క్రమాత్
మధ్యేతుమత్స్య గాయత్రీంచలిఖేత్తతః
వర్గాణిచాష్టకోణేషు అధివాసత్రయంతతః
అష్టోత్తర సహస్రంచగాయత్రీ జపమాచరన్
శుభలగ్నేచసంస్థాప్యం సర్వదోషహరంగృహే
ఇతిప్రోక్త మయబ్రహ్మ వాస్తుశాస్త్ర విశారదః

తా. వాస్తుశాస్త్ర విశారదుడైన మయబ్రహ్మ గృహస్థాపన మత్స్యయంత్రమును ఈ క్రిందివిధముగాజెప్పెను. వెండిచేగాని, బంగారుతోగాని చేయబడిగాని ఐదుఅంగుళములు చవుకముగలిగి 5 వంతులు గలిగి రేకుపైన వట్రువాకారముగీచి ఆ మధ్య 7 కోణములుగల యంత్రముగీచి ఆ కోణములందు "వ" మొదలు "క్ష" వరకుగల బీజాక్షరములనువ్రాసి ఆ మధ్య మత్స్యాకారమునులిఖించి పైన చుట్టూగల అష్టదిశలను అధికచటాదివర్గులనువ్రాసి అధివాసత్రయములుచేసి, గాయత్రిని 1008 సార్లు జపమాచరించి ఈ పవిత్రయంత్రమును గృహమందు శుభముహూర్తమున స్థాపించుట సర్వదోషములనుహరించి గృహవాసులకు ఆయురారోగ్యభోగభాగ్యములనిచ్చునని మయవాస్తునందు చెప్పియున్నాడు.

గృహారంభ ప్రవేశాదులందు పూజాధానము

శ్లో. పూజ్యాసా కులదేవతాగణపతిః క్షేత్రాధినాథా స్తతః
వాస్తుర్ధిక్పతయః ప్రవేశసమయె ప్రారంభణేధీమతా
ఆచార్యద్విజశిల్పినశ్చ విధివత్సంతోషయేచ్ఛిల్పినం
వస్త్రాలంకరణై ర్గృహంప్రవిశతాః సౌఖ్యాభవేత్సర్వదా.

తా, గృహారంభ ప్రవేశాదులయందు కులదేవతలను, గణపతిని క్షేత్రపాలక అధిదేవతాదులను వాస్తుపురుషుని, దిక్పతులను పూజించవలయును. మరియు గురువులను, బ్రాహ్మణులను, శిల్పులను గౌరవించి శిల్పిని విధివిధానముగా వస్త్రాలంకార బహూకరములవగైరాలచే సంతోషపరచి సమర్పించి నమస్కరించి ఆశీర్వాదము పొందవలెను. అట్లుచేసేనేని గృహయజమాని గృహవాసులు ఆయురారోగ్యములు వగైరాలు ఎల్లకాలము పొందుదురు.

అన్యజాతిశిల్ప ఫలం

శ్లో. అన్యజాత్యాన కర్తవ్యం కర్త భర్తకులక్షయం
ఆచార్యో విశ్వకర్తస్తు ఆదిబ్రహ్మ కులోద్భవః.

తా. విశ్వకర్మ ఆదియగు బ్రహ్మవంశజుడు పూజనీయుడును వాస్తుకర్మలకు ఆచార్యుడునూగాన యితరజాతివానిచేత వాస్తు శిల్ప సంబంధములగు కర్మలు చేయించరాదు. అట్లుచేయుటచే గృహకర్త ధర్మకార్యాదులు చేయించినకర్త నశించుటయుగాక వీరి వంశమున్నూ నశించు. వంశక్షయమగును.

గుణాధికతర లగ్నం

శ్లో. గుణాధికతరేలగ్నే దోషాల్పత్వతరేయది,
గృహాణాం స్థాపనం తత్రతక ర్తురిష్టార్థ సిద్ధిదం॥

తా. ఎక్కువ మంచిగుణములు గలిగినట్టియు, తక్కువ దోషములు మాత్రము గలిగినట్టు లగ్నమందు గృహస్థాపన, శంకుస్థాపనాదులు చేసినేని యజమానుకు ఇష్టార్థసిద్ధియు సుఖమున్నూగలుగును.

ప్రతిష్ఠాదోష ఫలం

శ్లో. హన్త్యర్థహీనాకిర్తారం, మంత్రహీనాతుఋత్విజం,
శ్రియం లక్షణహీనాతు నప్రతిష్ఠానేరోరిపుః॥

తా. ద్రవ్యహీనమగు ప్రతిష్ఠకర్తృనష్టమున్నూ, మన్త్రహీనమగుదో ఋత్విజనష్టమున్నూ, లక్షణహీనమగుచో అయిశ్వర్యమునున్నూ నష్టమగును. గాన ప్రతిష్ఠకన్న వేరే శత్రుత్వము లేదు. దేవాలయాది ప్రతిష్ఠాదులు శిల్పశాస్త్రోక్త ప్రకారముగా బహు జాగరూకతతో శాస్త్రోక్త విధివిధానముగా జరుగవలయును.

ప్రతిష్ఠా సమయఫలం

శ్లో. పూర్వాహ్నేచోత్తమంప్రోక్తం మధ్యాహ్నేమధ్యమంబుధైః,
సాయాహ్నేనమయా ప్రోక్తాస్వగృహేచాశుభేవిధౌ,
కదాచిన్నిశ్యపిప్రోక్తా ప్రతిష్ఠాచకృతేయుగే, కలాయుగే
తిదోషాయ ప్రతిష్ఠా నిశిమానవైః॥

తా. శంకుస్థాపన మొదలగు ప్రతిష్ఠలు, పగటుయొక్క పూర్వాహ్ణమందు శుభప్రదము, మధ్యాహ్నమందు అశుభము, సాయంకాలమునందున్నూ కూడదని మయబ్రహ్మ చెప్పెను. స్వకీయ గృహమందు అశుభాదులు కలిగినపుడును, తమకు తారాచంద్ర బలాదులు కుదరని ఎటువంటి శుభముహూర్తమందైననూ చేయగూడదనియును మయబ్రహ్మచే చెప్పఁబడినది, రాత్రికాలమందు ఎప్పుడున్నూ చేయకూడదు, కృతయుగమందు రాత్రియందు చేయవచ్చునని అచ్చటచ్చట అప్పటికాలమందు ఉండెడిది. ఈ కలియుగమునందు రాత్రియందు శంకుస్థాపనాదులు చేయుట మిక్కిలి దోషప్రదములు,

శుక్లకృష్ణ పక్షశుద్ధిః

శ్లో. వశిక్షపక్షశ్శంభ దస్సమ స్తః, స్వదైవతత్రాద్యది నంవిహాయ
అ న్త్యత్రిభాగం పరిహృత్యకృష్ణ పక్షేపిశ స్తః ఖలపక్షయోస్తు॥

తా. శుక్ల పక్షమందు మొదటిపాడ్యమి మాత్రము విడిచి తతిమ్మ పక్షమంతయు ప్రతిష్టాదులకు శుభప్రధము, మరియు, కృష్ణ పక్షమందు అంత్యపంచకము (బ ౧౦ మి మొ॥ ల ౩౦ అమావాస్య పర్యంతము) గాక. అనగా బ ౧౦ మి వరకున్నూ ప్రతిష్టాదులకు శుభ ప్రదము నిచ్చునని బృహద్వాస్తుమాల॥

భిన్న గణితము

శ్లో. కరమానాదధి కంచె త్తదాంగుళాని ప్రదాయహిత్వాచ
క్షేత్రఫలంగణితేన ప్రసాధయేదిష్ట సిద్ధ్యర్థం॥

వ్యా. యత్రహస్తాది గణనయాక్షేత్రఫలే క్రియమాణె
ఆయువ్యయ అంశకాది షుశుద్ధిర్నోపలభ్యతే తత్రాప్యం
గులాదికం నిక్షిప్యసంశోధ్యవా క్షేత్రఫలంసాధ్యం॥
తథాచభీమపరాక్రమః, కరమానాదిష్టగుణంనో
చె త్తదాంగులాని ప్రదాయహిత్వావా క్షేత్రఫలం
గణితేన ప్రసాధయేదిష్ట సిద్ధ్యర్థం॥

తా. హస్త (గజము) మానము వగైరాచే గుణించబడిన క్షేత్రఫలమునందు ఆయువ్యయ ధన, అంశ మొదలైన ఫలములు మంచివి రాకుండనేని క్షేత్రీకృతపదమునందు అంగూళాదులు కలిపిగాని తీసివేసిగాని (భిన్నపదము) చేసి మంచిఫలములు వచ్చుకొరకు గణితమును సాధించవలయును.

పాడవులోమాత్రమే అంగుళాదులు చేర్చవలెనని మరియొక మతము

శ్లో. అభీష్టాంశాది సిధ్యర్థం తీ పెద్దైర్ఘ్యాంగుళాదికం॥
నవిస్తారే కదాచిస్యాద్విశ్వకర్మా ప్రవీదిదం॥

తా. ఆయవ్యయధనాదులు మంచివివచ్చుకొరకు గృహపాడవు నందు మాత్రమే అంగుళాదులకలిపి గణితము చేయవలయునుగాని వెడలుపు 4 హస్తములలో అంగుళాదుల చేర్చుట తీయుట కూడదని విశ్వకర్మమతము (ఇది ఏకశాలా విషయము)

శంకుస్థాపన ఎక్కడచేయువలయును

శ్లో. సంప్రార్థ్య స్థాపయేద్గేహే శంకుం వై భిత్తి మధ్యమే,
యద్దిఙ్ముఖో వాస్తు దేవస్తస్యాయే నాచాలక్రియం॥

తా. గృహముయొక్క గోడమధ్యయందు వాస్తుపురుషుని ధ్యానించి కదలని విధమున స్థాపించవలెను. అనగా తిరిగి కదపుట వంటిది దోషప్రదము, మరియు ఆ స్థాపనము వాస్తుపురుషుని దృష్టి యున్న ఎదుటగోడయందుగల నాభిభాగమందు అనగా (సింహద్వారము ఉంచుగోడయని అర్థము)

ధ్వజ స్తంభము

శ్లో. స్తంభంస్యాత్షోడశం భాగం త్రిభాగం ఘాతసంస్థితం।
భాగార్థం మేఖలం కుర్యాదిత్యేతి స్తంభ లక్షణం॥

తా. ధ్వజస్థంభమును 16 వంతులుగాచేసి అందు మొదట మూడువంతు ఘాతము (పూడ్చునట్టివి) చివర 1½ భాగమున్న రమే ఖలమున్నూ ఇట్లు ఉండులాగున ఉండవలయునని శాస్త్రము.

గృహ దరిద్రయోగము

శ్లో. పరాజితాశ్చ ఖేటాశ్చ శత్రుక్షేత్రాశ్చనీచగాః,
యఃకర్యాద్గృహ ప్రారంభంలక్ష్మీ తస్యవినశ్యతి॥

తా. పరాజితులగు గృహములు, శత్రుక్షేత్రగతులగు గ్రహములు, నీచనుపొందిన గ్రహములు వీర్లయొక్క బలముల నాధారము గైకొని గృహారంభము ఎవరుచేయుదురో వారిగృహము దరిద్రము ననుభవించును.

8 స॥ రములలో నష్టయోగము

శ్లో. పాపమధ్యగతేలగ్నేనచ సౌమ్యాయుతేక్షితే,
అష్టమస్థేర్క పుత్రేచ అష్టవర్షాణి హన్యతే॥

తా. గృహారంభలగ్నము పాపగ్రహమధ్యను పొందినట్టిదై యున్ననూ, శుభగ్రహములు దృష్టిలేకకూడుట లేనిలగ్నమందును, శివస్థానమందు శనివున్నలగ్నమందును ఆరంభించిన గృహము 8 సం॥ రములలో నష్టమునుపొందును.

5 సం॥రంలో నష్టయోగము

శ్లో. చరఋక్షేషు పాపేషువర్గహీనబల స్తథా, పంచవర్ష
మితేనాశనః, శంకుస్థాపనయోగతః॥

తా. చరరాసులయందును, పాపగ్రహరాసులు. పాపగ్రహము లున్న రాసులందును, వర్ణాధిపతి బలహీనమయిన ముహూర్తమందును ఆరంభించినగృహము 5 సం॥రములలో నాశనముపొందును.

వక సం॥రంలో నష్టయోగము

శ్లో. ద్యూనాంబరేయద్యైకోపిపరాం తిష్ఠ గ్రహోగృహం,
అబ్దాంతః పరహస్తంస్యాత్కుర్యాచ్చే ద్వర్ణ పోబలః॥

తా. 4, 7 స్థానములందును లగ్నమందునుగాని శతృక్షేత్ర శతృనవాంశస్థుడను గ్రహమున్ననూగాని వర్ణాధిపతిగాని దుర్బలుడై యుండగా గృహారంభముచేసిన గృహము 1 సం॥రంలో పరహస్త యాతముగాని నష్టములు గలుగుటగాని సంభవించును.

గృహం పరాధీనమయ్యే యోగము

శ్లో. ఏకశ్చేత్పర భాగగోదశయగోజాయాస్థితో వాగ్రహః,
తద్గేహం పరహస్తయాతమ ధవాతత్సద్మ వేశాలయాత్॥

తా. గృహప్రవేశలగ్నమునకు వకగృహము శతృవు అంశను పొంది 7-10 స్థానములయందుండెనేని ఆ గృహము పరాధీనమగును.

అచిరకాలములోనే నష్టయోగము

శ్లో. దశాపతౌబలైహీనే వర్ణనాథేతిథైవచ,
పీడితతునగతేసూర్యే శీఘ్రంతిన్యవినశ్యతి॥

శ్లో. లగ్నగేశశినిక్షీణె మృత్యుస్థానేచభూసుతే,
ప్రారంభః క్రియతేయస్య శీఘ్రంతద్ధివినశ్యతి॥

తా. దశాపతి వర్ణాధిపతి బలహీనులుగానున్నను, సూర్యుడు పీడితత్కగతుడగుచుండగాను, లేక లగ్నమందు క్షీణచంద్రుండుండగాను, 8 వ స్థానమందు అంగారకుండుండగాను, ప్రారంభించిన గృహము అచిరకాలములోనే అందు నష్టములు సంభవించును.

ఏ గ్రహము బలహీనుడగుటవల్ల ఏ విధముగా నష్టము సంభవించును?

శ్లో. రవౌగృహస్థాగృహిణీ శంశాంకో, ధనంసితే దేవగురౌచ
సౌఖ్యం వినాశమాయాంతి బలేవిహీనే నీచస్థితే చాస్తముపా
గతేవా॥ భౌమేన భ్రాతృవర్గాశ్చ, శనినాదాసరోగజం॥

తా. సూర్యుడు బలహీనుడగుచుండగా గట్టినగృహము, గృహయజమానియు, చంద్రుడు బలహీనుడగుచో భార్య (లేక స్త్రీజన) నష్టమున్నూ, శుక్రుడు బలహీనుడగుచో ధనము, భోగమువగైరాలున్నూ, గురుడు బలహీనుడగుచో సుఖము, సంతానమువగైరా నష్టము సంభవించును. అంగారకునివల్ల సోదరులు, జ్ఞాతివర్గము, భూమియు, శనివల్ల దాసదాసీజనము, రోగములు ఇట్లూహించదగ్గది.

మరియు

శ్లో. పాపః పాపయుతేక్షితో ష్టమగతో పాపాలయుస్తోథవా ।
వర్గాచ్ఛేచ్ఛుభవీక్షితో ష్టగుణతో హన్యాద్గృహస్వామినం ।
క్షీణేందుశ్చషడష్టరిఃఫగృహాగశ్చేత్సన్నివేశాలయా
ద్ధన్యాత్కర్తృకళత్రమాసునివిశేల్లగ్నేవిశుద్ధేష్టమే.

తా. వకానొక పాపగ్రహము వేరొకపాపగ్రహముచే చూడబడుచూనైననూ, పాపగ్రహముతో గూడినదైననూ పాపగ్రహరాశిని

పొందియుండియైననూ ప్రవేశలగ్నమునకు 8 వ స్థానమందుడేనేని వక సం॥రంలో ఆ గృహపతి మరణముపొందును. పాపగ్రహము శుభ గ్రహముచే చూడబడుచూ 8ట నుండెనేని 8 సం॥రములలో మరణము పొందును. క్షీణచంద్రుడు ప్రవేశలగ్నమునకు 6_8_12 స్థానములందున్న శీఘ్రకాలములో భార్యామరణముపొందును. కావున 8 వ స్థానమందు ఏ గ్రహమున్ననూ దోషమే.

గృహరాజయోగము

శ్లో. లగ్నే కర్కాటకే జాతే గురుదినే చంద్రసంస్థితే ।
నిర్మాణేభవనే పిజాతా పురుషో రాజా భవేన్నరా ।
లగ్నే చాపగృహేఝషే గురుదినేశు మార్గ్య సంస్థితదా।
నిర్మాణేభవనే జాతపురుషో భూపోధనాతత్సమః.

తా॥ గురువారము గురుచంద్రుల లగ్నమానందుండుటయు కర్కాటకలగ్నమగుటయు ఇట్టియోగముతో కూడిన లగ్నమునందు గృహారంభముచేసి నిర్మింపబడిన గృహమందున్నవారు రాజయోగము ననుభవింతురు. ఆ గృహమందు పుట్టినవాడు సదా రాజగును మరియు ధనుర్లగ్నమందుగాని మీనలగ్నమందుగాని గురువారముతో కూడి గురుశుక్రలకూడినలగ్నమందు గృహారంభముచేసినగృహము గొప్ప గౌరవయోగమును భూస్వామిత్వమునున్నూ పొందును. అట్టిగృహమందుపుట్టినవాడున్నూ రాజుగాని, అధికారిగాని, భూస్వామిగౌరవనీయుడున్నూకూడనగును.

గృహమునకు ఆయుర్దాయ యోగములు

శ్లో. ఆయుష్యం శతవర్ష మిజ్యసహితే తద్వాచ్ఛ శుక్రాన్వితే।
తస్యార్ధంబుధసంయుతె సుబలిభిస్సార్వైస్త్రిభిస్సంయుతె।

లగ్నే నిర్మితసద్మనస్తు బహావస్సంవత్సరాస్స్యుశ్శుభే ।
స్తద్గేహే వసతో నరస్య బహవో భోగాభవేయుస్సదా.

తా. గురు శుక్రులలో నెవరైనగాని లగ్నమందుఉండగా ఆరంభించినగృహము నూరుసం॥రములుండును. బుధుడు లగ్నమందుండగా గట్టినగృహము 80 సంవత్సరములుండును. స్థానాదిబలవంతులగు ముగ్గురు శుభగ్రహములు లగ్నమందుండగాగట్టినగృహము అనేక సంవత్సరములు శుభశోభనములతో వర్ధిల్లుచుండును. ఆ గృహమందున్న మనుష్యులకున్నూ అనేక ఆయురారోగ్య భోగభాగ్యములు కలుగును.

గృహము 100-200 సం॥లు ఉండేయోగము

శ్లో. జీవార్క-విచ్చుక్ శనైశ్చరేషు లగ్నారిజామిత్ర సుఖత్రికేషు।
స్థితిశ్శతంస్యాత్ ఛాగాంసితార్క-రేజ్యేను త్యంగసుతేశతేద్వే.

తా. గురుడు లగ్నమందును రవి ఆరింటను బుధుడు ఏడింటను, శుక్రుడు నాల్గింటను, శని మూడింటను, గురుడు ఐదింటను, అంగారకుడు ఆరింటను, రవి మూడింటను, వృద్ధిచంద్రుడు లగ్నమందునుఉండగా నిర్మించినగృహము 200 సం॥ లుండును.

మరియు

శ్లో. లగ్నాంబరాయేషు భృగుజ్ఞభానుభిః కేంద్రేగురౌవర్షశతాయు రాలయమ్ బంధౌగురౌవ్యోమ్ని శశీకుజార్క-జౌలాభే తదా శీతి సమాయు రాలయః.

తా. లగ్న, చతుర్థ, లాభ, పంచములందు శుక్ర, బుధ, రవి, గురులుండగా నిర్మించినగృహము 100 సం॥రములుండును. 4ట గురుడు

10ట చంద్రుడు, 11ట కుజశనులున్నూ ఉండగా నిర్మించినగృహము 80 సం॥రములుండును

గృహలక్ష్మీ యోగము

శ్లో. సోచ్చేశుక్రేలగ్నగే వాగురౌ వేశ్మగతేధవా ।
శనౌ స్వోచ్చేలాభగేవా లక్ష్మ్యాయుక్తం చిరంగృహం.

తా. తన ఉచ్చరాశిం పొందినశుక్రుడు లగ్నమందును ఆ ట్లేవున్న గురుడున్నూ గానిఉండి శనికి ఉచ్చరాశియగుచు లాభమందుండుటయు ఇట్టియోగముతోనున్న లగ్నమందు నిర్మించినగృహము లక్ష్మితో చిరకాలము ఉండును.

ఇట్టియోగములు మరికొన్ని.

శ్లో॥ గురుర్లగ్నే రవిష్షష్టేబుధ్యానె సౌమ్యేసుఖాసితే ।
తృతీయస్థేర్కపుత్రేచ తద్గృహంశతమాయుషం

శ్లో. భృగుర్లగ్నేంబరేసౌమ్యే లాభస్థానేభాస్కరే ।
గురుః కేంద్రగతేయత్ర శతవర్షాణితిష్టతి.

శ్లో. హిబుకేజ్యేంబరే చంద్రే లాభేచకుజభాస్కరే ।
ఆరంభఃక్రియతే యస్యద్విశతాబ్దా వధిస్థితిః.

గృహారంభ వర్జ్యకాలము

శ్లో, చౌలోపనయనేచైవ వివాహోద్వాపనాదికం ।
వేదారంభం గృహారంభం మహారు దంతధావచ ।

దేవతానాం ప్రతిష్టాచగోదానం స్నాతకంచయత్ ।
వ్రతప్రారంభణం చైవ సహావధ్వాప్రవేశనం ।
వాస్తుకర్మ మహాయజ్ఞ ముపాకరణమేవచ ।
బాహ్యేవాయునివృద్దేవా శుక్రేవాస్తంగతే గురౌ ।
మలమాసేపిచైతాని వర్జయేద్దేవదర్శనం,

తా. గృహారంభము గురుడుగాని, శుక్రుడుగాని మూఢమందున్నపుడు, బాల్యమందున్నపుడు, వార్ధక్యమందున్నపుడునూకూడా చేయకూడదు. అట్టికాలమందు ఇంకనూ చేయకూడనివి. చౌల, ఉపనయన, వివాహ, ఉద్యాపన వేదారంభ, మహాదాన, దేవతాప్రతిష్ట, గోదాన, స్నాతక, వ్రతారంభ, నవవధూప్రవేశ, యజ్ఞయాగాదికము ఉపాకర్మ మొదలగునవిన్ని వాస్తుకర్మలన్నియునూ చేయకూడదు.

గురుశుక్రుల మూఢ, బాల్య వార్ధక్యము లనగా

శ్లో॥ పురఃపశ్చాద్భృగోర్బాల్యం త్రిదశాహంతువార్ధకం ।
పక్షంపంచదినం తేద్వేగురోః పక్షముదాహృతే.

తా. గురు శుక్రులమూఢమనగా అస్తంగతము లేక సూర్యునితో సమాగమము దానినే మూఢమందురు. అట్లుమూఢమునుపొంది శుక్రుడు తిరిగి తూర్పుదిక్కున ఉదయించినతరువాత మూడుదినములపర్యంతము బాల్యము. అట్టిశుక్రుడే పడమటదిశను ఉదయించెనేని పదిదినములపర్యంతమున్నూ బాల్యము. ఆ మూఢమునుపొందే శుక్రుడు తూర్పుదిశను అస్తమించేయెడల ముందు 15 దినములు వార్ధక్యము. పడమటదిశను అస్తమించేయెడల ముందు 5 దినముల వార్ధక్యము. ఈ అస్తమయము ఉదయములయొక్కదిశలు పంచాంగమునందు తెలియగలవు. మరియు గురుడు ఉదయానంతరం 15 దినముల

పర్యంతం బాల్యమున్నూ, అస్తమయాత్పూర్వం 15 దినములు వార్ధక్యమున్నూ పొందును.

అస్తబాల్యవార్ధక్యములందు గృహారంభముచేయగాఫలం

శ్లో. అస్తే బాలేచవృద్ధత్వే గృహం భార్యాంపతిం తథా
హన్యాచ్ఛ్రుతస్మాన్నో కుర్యాద్విశ్వకర్మేణ భాషితం.

తా. గురు శుక్రుల అస్తమయ (మూఢ) కాలమందు గృహారంభాదులుచేయగా గృహమునకున్నూ బాల్యమందుచేయగా భార్యకున్నూ, వార్ధక్యమందుచేయగా కర్తకున్నూ హానికలుగునుగాన అట్లు చేయకూడదని విశ్వకర్మచే చెప్పబడెను.

ధూమకేతూదయము

శ్లో. వాప్యారామతటాకకూప భవనారంభప్రతిష్ఠే।
వ్రతారంభోత్సర్గవధూప్రవేశన మహాదానానిసోమాష్టకే।
గోదానాగ్రయణ ప్రపాప్రథమకోపాకర్మ వేదవ్రతం।
నీలోద్వాహమథాతి పన్నశిశుసంస్కారాః సురస్థాపనం।
దీక్షా మౌంజివివాహముండన మపూర్వం దేవతీర్థేక్షణం।
సన్యాసాగ్నిపరిగ్రహౌనృపతి సందర్శాభిషేకౌగమం।
చాతుర్మాస్య సమావృతీ శ్రవణయోర్వేధం పరీక్షాంత్య।
జీర్వృద్ధత్వాస్త శిశుత్వ ఇజ్యసితయోర్న్యూనాధి మాసేతథా.

తా. బావి, తోట, చెరువు, నూయి గృహారంభము, స్తంభ ప్రతిష్ట, దేవతాప్రతిష్ట, గృహప్రవేశము, నూతనవధూగృహప్రవేశం,

వాస్తుకర్మలు మొదలగునవి గురు శుక్రులు అస్తమయ బాల్య, వార్ధక్యములందును శూన్యమాసమును, అధికమాసమునందునుగాని ధూమకేత్వాది ఉపద్రవములు కలిగినపుడున్నూ గాని ఆరంభించకూడదు.

సింహ మకరములందున్నా గురుడుండగా గృహారంభం

శ్లో. నీచస్థే వక్రసంస్థే ప్యతిచరణగతే బాలవృద్ధేస్తగేవా ।
సంన్యాసో దేవయాత్రా వ్రతనియమవిధిః కర్ణవేధస్తు దీక్షా ।
మౌంజీబంధోంగణానాం పరిణయనవిధిర్వాస్తు దేవప్రతిష్ఠా
స్సద్భిః ప్రయత్నాత్త్రిదశపతిగురౌ సింహనక్రస్థితేవా.

తా. గురువు నీచరాశిని పొందినపుడును, వక్ర, అతిచార, బాల, వార్ధక్య, మౌఢ్యములు పొందివున్నప్పుడున్నూ మరియు సింహ, మకరరాసులయందు ఉన్నప్పుడున్నూ గృహారంభప్రతిష్ఠాదులు చేయకూడదు.

మూఢాదులందు చేయదగ్గ కార్యములు

శ్లో. పౌషేధిమాసే శయనేమురారే శుక్రేజ్యయోరస్తగ బాల వృద్ధయోః ఉత్పాతయోగగ్రహగండశాంతి సమాచరేద్దగ్ధ దృహాసకర్మా.

తా. పుష్యమాసమందైననూ, విష్ణుని శయనకాలమందైననూ శుక్రగురుల అస్త, బాల వృద్ధాప్యములయందైననూ, ఉత్పాతాది ఉపద్రవకాలములందు కలిగిన నష్టములగురించిన్నీ అగుగృహములు, దగ్ధ బడినగృహములు తిరిగి బాగుచేసుకొనే విషయమైన్నీ, గ్రహస్థితిదోష ములు, గండదోషములు శాంతులువగైరా చేసుకొనువిషయమైన్నీ
[illegible]

మౌఢ్యదోషంలేని విషయములు

శ్లో. నిత్యయానేగృహే జీర్ణె పాశనే పరిధానకె ।
వధూప్రవేశమాంగళ్యే నమౌఢ్యం గురుశుక్రయోః.

తా నిత్యముచేయు ప్రయాణములకు ప్రాతయిల్లు బాగుచేసు కొనుటకి లేక మామూలుమరమ్మతుల విషయమైనను. అన్నప్రాశనము పరిగ్రహణము, మాంగళ్యము మున కొంబడినే చేయు వధూప్రవేశము వీటివిషయమై గురుశుక్ర మౌఢ్యాదిదోషము లేదు

హస్తమానము (గజము)

శ్లో. ద్వాత్రింశదంగుళ కిష్కుః ప్రాజాపత్యం చతుస్త్రికం ।
షట్త్రింశతిధనుః ప్రోక్తం అష్టవింశద్ధనుగ్రహం.

తా. 32 అంగుళములు కిష్కువనియు, 34 అంగుళములు ప్రాజా పత్యమనియు, 36 అంగుళములు ధనువనియు, 38 అంగుళములు ధను గ్రహహస్తమనియు ఇట్లు నాలుగువిధములపేర్లుగల హస్తములని ఎరుంగునది,

శ్లో. దేవేధనుగ్రహం వింద్యాద్బ్రహ్మక్షత్రే ధనుస్తథా ।
ప్రాజాపత్యంచవిట్ఛూద్రె స్సంకీర్ణేకిష్కురుచ్యతే ।
నరాణాంచైవసర్వేషాంధనువేన ప్రశస్యతే.

తా. దేవాలయాదులకు 38 అంగుళములుగల ధనుగ్రహమను హస్తముచేతనున్నూ, బ్రాహ్మణ క్షత్రియులకు 36 అంగుళములుగల ధనువనుహస్తగజముచేతనున్నూ, వైశ్యశూద్రులకు ప్రాజాపత్యమను

34 అంగుళములుగల హస్తముచేతను నూ్యా, ప్రాకృత (సంకరులు) లకు. 32 అంగుళములుగల కిష్కువనేహస్తముచేతనునూ్యా కొలచి గణితము ఏర్పరచవలెను. అన్నిజాతుల మనుష్యులకునూ్యా 36 అంగుళములుగల ధనువనేహస్తము (గజము) చేత గణితము ఏర్పరచుట ప్రశస్తము.

తిధియొక్క ప్రాశస్త్యము

శ్లో. తిధిశ్శరీరం తిధిరేవకారణం తిధిః ప్రమాణం తిధిరేవసాధనం ।
తిధిర్వినానా్యత గృహేషుసాధ్యంతిధేః ఫలం ప్రోక్తమిదం
మహర్షిణా.

తా. గృహారంభము మొదలగు సమస్త కార్యములను తిధిశరీరము తిధియే కారణము, తిధియే ప్రమాణము. తిధియేసాధనభూతము గాన తిధివినాగా శుభములు సాధించుటవీలు లేదు.

చర, స్థిర, నిత్యవాస్తు పురుషుల ప్రాశస్త్యము

శ్లో. చరవాస్తుశుభం ప్రోక్తం మధ్యమం నిత్యవాస్తుకం ।
అధమం నిత్యవాస్తుస్యాద్వాస్తు దేవాః ప్రతిష్టితాః ॥
దేవాగారే గృహారంభేవ ప్రపాసాదమంటపె ।
చరవాస్తుప్రకారేణ శంకుంస్థంభం ప్రతిష్టయేత్.

తా. చరవాస్తు శుభకరముగాను, నిత్యవాస్తుమధ్యమముగాను స్థిరవాస్తు అధమముగాను ఎరుంగవలయును. దేవస్థాపనము, గృహారంభము, కోటనగరు, మంటపము వీటికి చరవాస్తు ప్రకారముగానే చేయుట శ్రేయస్కరము. నిత్యవాస్తు మధ్యమము. స్థిరవాస్తు అధమము

స్థిరవాస్తు లక్షణము

శ్లో. వాస్తుమ స్తకమీశాన్యం పాదౌ నైఋతి మండలం ।
బాహూ పూర్వగ మిత్యుక్త మనిలానిల కోణయోః

తా. స్థిరవాస్తువెట్లనగా వాస్తుపురుషుని శిరస్సు ఈశాన్యము, పాదములు నైఋతియందును, ఆగ్నేయ. వాయువ్యకోణములు ఎడమ, కుడి చేయిలుగాను ఎరుంగవలెను. ఈ స్థిర వాస్తు ప్రకారం గృహము పూర్తియైపిమ్మట యోచించదగ్గది. ఇట్లు దూలములు భారమైన మ్రానుల వేయునపుడు శిరస్సున కొనలుండునట్లుగున వేయవలయును. మొదళ్ళు వేయరాదు.

హస్తము, దండము, రజ్జువు వీని ఉపయోగములు

శ్లో. హస్తైశ్చతుర్భిరుద్దిష్టై దండో రజ్జుస్తదష్టభిః।
దండేనమాపయేద్గ్రామం నగర పత్తనాదికం।
అధ్వానంరజ్జునాబధ్వా హ స్తైరేహాంతధాబుధైః.

తా. నాలుగుహస్తములు, ఒకదండము ఇట్టిదండములతో గ్రామము, నగరు, పట్టణము మొదలగునవి కొలవవలయును. ఎనిమిది దండములు ఒకరజ్జువు ఇట్టిరజ్జువులచే తోవ, రోడ్డు బాటలు మొదలగున కొలవవలయును. హస్తాదులచే గృహమువగైరా గణితముపేర్పరచవలెను. (హస్తాదులు అనగా గజం అంగులు. అంగుళములు మొదలగునవియని అర్థము.)

బాల్య యౌవ్వన కౌమార వార్ధక్యములు

శ్లో. వయోభాగం గృహంకుర్యాదాయుర్భాగం చతుర్విధం ।
బాల్య యావన కౌమార వార్ధక్యానిచ శేషతః.

తా. గణితాగత ఆయుర్దాయసంఖ్యను 4 చే భాగించగావచ్చు శేషము 1 బాల్యదశ. 2 యవ్వనదశ 3 కౌమారదశ. 4 వార్ధక్యదశ గృహము అనుభవించును. అనగా శేషమును బట్టి ఆయాదశలయందు కలిమి లేములు కష్టసుఖములు ఎరుగవిధిన్నై లోపములేక వర్ధిల్లుచుండును. ఇట్లు ఆయా సమయానుసారముగా ఫలములు ఎరుంగవలయును.

గృహస్తంభ లక్షణము ఫలము

శ్లో. ఋజుస్తంభో బలీ గార్గ్యః చతురశ్రస్తు శోభనః ।
వలయః పుత్రవృద్ధి స్యాదష్టాశ్రస్తు శోభనః ।
షోడశః పుత్రలాభంచ కుటిలః పుత్రనాశనం ।
వక్రః కర్తు దరిద్రం దంచశిథిలో మారణాంతిథా.

తా. గృహమునకు స్తంభము నిబ్బరముగానుండునదియు సమానబలముగలదియు ఉంచవలయును. నాలుగుపలకలగల స్తంభము శుభప్రదమును, గుండ్రనిస్తంభము పుత్రవృద్ధియు, 8 పలకలగలది శోభనమున్నూ 16 పలకలుగలది కుటుంబవృద్ధియునిచ్చును. వంకరలు గలస్తంభము పుత్రనాశనమును. కుటిలముగానది దరిద్రమునున్నూ, పుప్పివంటి శిథిలప్రాయముగలది మరణప్రదమునున్నూ ఇచ్చును.

మరియు స్తంభలక్షణములు

శ్లో. స్థంభేస్యాద్వర్తులాకారే పాదమానంత్రిభాగకం ।
అగ్రమానం ద్విభాగార్ధం స్తంభేస్యా ద్భూషణం క్రమాత్.

తా. స్థంభమువర్తులాకారముగా (గుండ్రని) నున్నది మొదట 3 వంతులువలయమున్నూ, చివర రెండున్నరవంతుల వలయమున్నూ ఉండుటభూషణమువలనను, శ్రేయస్కరము.

స్థంభ దోషము

శ్లో. స్థంభోన్నతంమానహీనం ప్రతిఖండ మపిద్వయం ।
విషమా స్తంభ సంజ్ఞాస్యాత్కర్తృ నాశాయజాయతే.

తా. సంభముపొడవుచాలక ప్రతిఖండము గూర్చి లేనిగానిజేసి పలకలు గా జేసి లేనియు విషము స్తంభమనబడును. అట్టిదిగృహపతికి అరిష్ట ప్రదము.

దూలముల లక్షణములు ఫలములు

శ్లో. తులామూలంఘనం విత్తస్యాగమూలం దరిద్రతాం ।
మూలాగ్రయోస్సమం స్థూలం శోభనేగృహకర్మసు।
మధ్యస్థూలం మృతింస్త్రీణాం భగ్నాపీడానందాతిచ ।
కులహీన తులారోగం బలహీనామ్మృతిప్రదం.

తా. దూలము మొదట దప్పముగానుండెనేని ధనము. చివరదప్ప ముగానుండెనేని దరిద్రము. మొదటచివర సమముగానున్న యెడల శుభప్రదము. దూలముమధ్య దప్పమయితే స్త్రీమృతియు. భగ్న అనగా పగిలినది వంగినది రంధ్రమున్నది ఇటువంటిదిపీడయు మరియు వాస్తు శాస్త్రోక్త ప్రకారమగు జాతికానివృక్షముల దూలములు గృహమునకు ఉపయోగించుట దుఃఖము రోగమున్నూ, బలహీనమయినదూలము మృతియునిచ్చును.

దూలములువేయు క్రమము

శ్లో. పూర్వాగ్రం యోజయేద్ధంశ ము త్తరాగ్రమథాపివా ।
దక్షిణాగ్రం పశ్చిమాగ్రం వర్జనీయం సదాబుధైః ।

తా. దూలములు గృహమునకు వేయునపుడు తూర్పుకొనలు గాగాని, ఉత్తరకొనలుగాగాని వేయవలయును. దక్షిణ పశ్చిమములకు మొదళ్లుండవలయును అట్లుగాక దక్షిణ పశ్చిమములకు మొదళ్ళుండ వలయును. అట్లుగాక దక్షిణ పశ్చిమములకు చివళ్ళుండులాగున ఎన్నడునూ వేయకూడదు

శ్లో. అగ్రమగ్రంతదీశాన్యాం మూలమూలంచనైఋతే ।
అగ్రమూలంచసంయోజ్యం మనిలానిలకోణయోః.

తా. దూలములచివర చివరఈశాన్యమున కలవవలయును. మొదలు మొదలునైఋతిదిశను కలుపవలయును. మొదటచివరలు ఆగ్నేయ వాయువ్యదిశలయందు కలుపవలయును.

శ్లో. మూలేచాగ్రంతథా చాగ్రేమూలంచైవదిశ క్రమాత్ ।
వైపరీత్యస్థితే గేహే మరణంచ దరిద్రతాం.

తా. దూలములువగైరా దిశలయందు విపరీతముగా అనగా మొదళ్ళనుఉంచేచోట చివళ్ళను, చివళ్ళనుఉంచేదిశల మొదళ్ళను వేసి కట్టినగృహమందు మరణము, దరిద్రము గలుగును.

జాతకబలము ననుసరించి గృహయోగములు

సుఖే (అప్రయత్నముగా గృహయోగము)

శ్లో. లగ్నేశ్వరే లగ్నగతే స నాథేనయుక్తేయది గేహలాభః ।
అయత్నతస్స్యాచ్ఛుభ దృష్టియోగేస్వోచ్చే స్వమిత్రస్వ
గృహేబలాఢ్యే.

తా. జన్మలగ్నాధిపతి సప్తమాధిపతితో గూడి లగ్నమందైననూ యుండెనేని గృహలాభము కలుగును. స్వోచ్చస్వక్షేత్ర మిత్రక్షేత్రము లందు పూర్వోక్తస్థితి లగ్నాధిపతి బలవంతుండగుచు శుభగ్రహదృష్టి యుక్తుండయ్యె నేని అప్రయత్నముగా గృహలాభంబు గలుగును.

శ్లో. గేహాధిపే కేంద్రగతే బలాఢ్యే సౌమ్యేక్షితే మందిరలాభ
మాహుః వైశేషికాంశే పరమోచ్చగే వా గేహేశ్వరే
మందిరలాభమాహుః

తా. మరియు లగ్నమునకు చతుర్థాధిపతి కేంద్రగతుడై బల వంతుడై శుభగ్రహాంచే చూడబడెనేని గృహలాభముగలుగును. మరియు చతుర్థాధిపతి పరమోచ్చనవాంశయందు వైశేషికాంశగతు డాయెనే: గృహలాభంబుగలుగును.

శ్లో. గృహస్థానాది పస్థాంశనాథ సంయుక్తరాశిపః ।
తదంశాధిపతౌ కేంద్రే గృహలాభము దీరయేత్.

తా. చతుర్థాధిపతి ఏనవాంశయందుండునో ఆ నవాంశాధిపతి యున్న రాశ్యధిపతియుండు నవాంశాధిపతుడు రాశిచక్రమందు లగ్న మునకు కేంద్రగతుడాయెనేని గృహలాభంబు గలుగును.

ఎవనికి చిత్రవిచిత్రమగు గృహముండును

శ్లో. భాగ్యేశే కేంద్ర భావస్థే గృహేశే స్వోచ్చమిత్రగే ।
గృహరాశిగతే ఖేటే స్వోచ్చే బహువిచిత్రకం.

తా. భాగ్యాధిపతి కేంద్రగతుడై, చతుర్థాధిపతి స్వోచ్చమిత్ర స్థానముల పొందియుండి చతుర్థమందున్న గ్రహము ఉచ్చగతుడుగా

వుండగా పుట్టిన జాతకునకు మిక్కిలి చిత్రవిచిత్రమగు గృహము నందు సుఖము గలుగును.

ఎవనికి మేడ అంతస్థులతోను ప్రాకారాదులుగలిగిన గృహము వుండును.

శ్లో॥ తృతీయేసౌమ్య యుతే కగేహాధీశే బలాన్వితే।
తదీశే పూర్ణే హర్మ్య ప్రాకారమండితం.

తా॥ లగ్నాత్తు తృతీయభావము శుభగ్రహయుక్తమై చతుర్థాధిపతి బలవంతుండై యుండి ఆ తృతీయస్థానాధిపతియు పూర్ణబలవంతుండై యుండగా పుట్టిన జాతకునకు సౌధప్రాకార నిర్మితమయినట్టియు అంతస్థులతో కూడినదియు అగు గృహమువుండును.

అనాయాసముగా గృహములు, భూములు ఎవనికి వచ్చును.

శ్లో॥ సింహాసనాంశకేవాపి గేహేశే గోపురాంశగే।
మృదుద్వాంశాదియుతేనాపి తద్గృహం సౌధమండితం.

తా॥ చతుర్థాధిపతి సింహాసనాంశయందైనను గోపురాంశయందైననువుండి మృదుద్వాంశాదివష్ట్యంశయు క్తుడైనను సౌధప్రాకారములతో నొప్పెడిగృహము (మేడ) గలుగును అనాయాసముగా సిద్ధించును.

దైవికగృహము ధర్మకర్త గలిగేయోగము

శ్లో॥ పారావతాంశకే గేహానాథే గుర్వీందువీక్షితె।
గోపురాద్యంశకే వాపిదైవికం గృహమాదిశేత్.

తా. చతుర్థాధిపతి పారావతాంశమందైననూ గోపురాద్యంశమందైననూవుండి గురుచంద్రులచే చూడబడుచుండగా జన్మించిన జాతకునకు దైవికమగు (ధర్మకర్త. దేవాలయాధికారి దేవతాప్రతిష్ఠలుచేయువాడు, స్వతః దేవాలయముగలవాడు, దేవాలయములు గలవాడు) గృహాదులుగలవాడగును.

ఎవనికి విచిత్రమగు సౌధప్రాకారనిర్మితగృహముండును

శ్లో. విచిత్రసౌధప్రాకార మండితం గేహమాదిశేత్ ।
కర్మేశసహితే గేహనాథే కేంద్రేర్కజేపిచ.

తా. దశమాధిపతితో గృహాధిపతికూడి కేంద్రవర్తియయినపుడు శనైశ్చరుడున్నూ కేంద్రమందుండెనేని అట్టికాలంబునపుట్టిన జాతకుడు విచిత్రమగుసౌధ (మేడ) ప్రాకారనిర్మితములచే ప్రకాశించెడు గృహంబుగలవాడగును.

అనేకగృహములు కట్టుచుండేయోగము

శ్లో. గృహస్థానేచరేలగ్నే తదీశేచరరాశిగే ।
తథాతత్కారకేవాపి బహుస్థానే గృహంవదేత్.

తా. లగ్నమునకు చతుర్థస్థానము చరలగ్నమున్నూ, ఆ చతుర్థాధిపతి చరరాశిగతుడగుటయు, గృహకారకగ్రహమున్నూ చరరాశిగతుడాయెనేని అట్టికాలమందు పుట్టినజాతకుడు అనేకస్థలములయందు గృహములు కట్టుచుండును. యిందు పాపగ్రహములబలముండెనేని త్రిప్పటయు ఆ గృహములపై అప్పుకొనుటయును గ్రహముల శత్రుక్షేత్రాదికమువల్ల ఋణములపాలగుటయు, మిత్ర. శత్రుక్షేత్రాదికము

వల్ల గృహములుకష్టేవాడగుటయు, ఉచ్ఛాదిః తాదిగ్రహయోగ కారణములచే అనేకచోట్ల గృహములుగలవాడగుటయు ఇట్లు ఆయాగ్రహబలాబలముల నాలోచించి చెప్పవలయును.

స్థిరముగా గృహముయుండేయోగము

శ్లో. స్థిరేగృహే- స్థిరగృహం నాధకారక యోరపి ।
సప్తాంశశుభ భాగేవాత దీర్ఘేస్థైర్యతాంవదేత్ ।

తా. చతుర్థము స్థిరరాశియై గృహాధిపతకారకులు స్థిరరాశిగతులైననూ లేక గృహస్థానాదిపతి షష్ట్యంశలో శుభాంగమందున్ననూ జాతకునికి గృహము అమ్మకొనేయోగముగాని, మారుచుండే యోగముగాని లేక స్థిరమగునట్టియు, ఘట్టి, దృఢముగానున్నట్టియు భవంతిగలుగును.

శుభములు గలుగుచుండే గృహయోగము

శ్లో. అర్థవ్యయగృహేశాస్తు కేంద్రకోణాది సంయుతాః
తావద్గేహాలయం సర్వం శోభనం తత్రనిర్దిశేత్.

తా. లగ్నాత్తుగా ద్వితీయ చతుర్థ, ద్వాదశాధిపతులు కేంద్రకోణ స్వక్షేత్రస్వోచ్ఛ, శుభగ్రహాదియుతులై యుండిరేని అట్టి యోగంబునపుట్టిన జాతకునకు ఎప్పుడూనూ శుభములు, శోభనములు, కుటుంబవృద్ధియు, ధనధాన్యాభివృద్ధియూ గలుగునట్టిగృహముగలవాడగును.

ఎట్టిజాతకునకు మేడలయందు నివాసము

సూ. దారేచంద్రశుక్ర దృగ్యోగాత్ప్రాసాదః.

తా. కారకాంశకు నాల్గవస్థానమందు చంద్రదశకు కుజదృష్టిగాని సంబంధముగాని కలిగినట్టి కాలమునందు పుట్టినజాతకుడు మేడలయందు నివాసముండుయోగముండును చంద్రశిలాస్థగితములగు మేడలువగైరా కలుగును.

సూ. ఉచ్చగ్రహేపి.

తా. కారకాంశకు చతుర్థస్థానమందు ఏగ్రహములైనను ఉచ్చస్థితియందున్నయెడల ఎత్తైన అనేకఅంతస్థులతోకూడిన సౌధముండును.

రాళ్లతోనిర్మించిన గృహముండే యోగము

సూ. రాహు శనిభ్యాం శిలాగృహం.

తా. (కారకాంశ) కు ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశి చతుర్థస్థానమందు శనిగాని రాహువుగాని యుండినయెడల శిలానిర్మితమగు రాళ్ళచే నిర్మించినట్టిగృహముగలుగును. లగ్నమునకుగాని ఆరూఢలగ్నమునకుగాని నీపై యోగము అనుసరించును.

ఎట్టిజాతకునకుఇటుకలచేనిర్మింపబడినగృహముండును

సూ. కుజకేతుభ్యాం ఐష్టకం.

తా. కారకాంశ ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశికి చతురస్థానమందు కుజుడుగాని, కేతువుగాని వున్నయెడల ఇటుకలచే నిర్మింపబడిన గృహముగలవాడగును. ఈప్రకారము జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నముల కున్నూ తెలియదగినది.

ఎట్టిజాతకునకు గ్రహానుచేనిర్మింపబడినగృహముండును

సూ. గురుణా దాగవం.

తా ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశి (కారకాంశ) కు చతుర్థ స్థానమందు గురుడున్న యెడల గ్రహములచే నిర్మింపబడిన పెంకలగృహముండును జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నములబట్టియూ ఇట్లే తెలియవలెను. (అయితే కారకాంశకు జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నములకున్నూ అదేప్రకారము తెలియు - లో గొప్పసామాన్యతేడాలుగా చెప్పవలయును. ఎట్లనగా కారకాంశలగ్నమునకే పై చెప్పిన ప్రకారం గ్రహములున్న యెడల ఉత్కృష్టముగా నట్టి గృహములున్నూ జన్మలగ్నఆరూఢలగ్నములబట్టి చెప్పవలసినప్పుడు సామాన్యమగు గృహములుగాను ఎంచవలయును. మరియు ఈ ఉత్కృష్ట సామాన్యగృహములవిషయము అందు అనగా పైన పేర్కొనబడిన గ్రహముల క్రూరసౌమ్య ఉచ్చస్వక్షేత్ర మిత్ర శత్రుసమక్షేత్రాది తేడాలను అనుసరించుయూకూడా బాగుగా యోచించి దేశకాలానుసారముకూడా చెప్పవలసియుండును.

ఎట్టిజాతకుడు పూరింట్లయందే కాపురముచేయును

సూ శార్ఙరవిణా

తా. 1 ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశి (కారకాంశ) కు చతుర్థ స్థానమందు రవియున్న యెడలగాని జన్మలగ్న లేక ఆరూఢలగ్నములకు చతుర్థస్థానమందు రవియున్నటువంటిగాని లగ్న జాతకుడు తాలూకు పూరింట్లయందే కాపురముచేయును. 2 జన్మలగ్నమునకు చతుర్థమందు క్షీణచంద్రుడుగాని పాపయుక్తబుధుడుగానియున్నను లేక 3 చతుర్థాధిపతి 6 8 స్థానములయందున్ననూ పైయోగము (ఎట్టిజాతకుడు మట్టిచే

నిర్మింపబడిన గృహమంగు కాపురముచేయు) జన్మలగ్నలే ఆరూఢ లగ్నములకు చతుర్థస్థానమందు కుజుడుగాని, కేతువుగానియుండి వారు సామాన్యబలవంతులైనపుడు అట్టికాలమందు పుట్టినజాతకునకు మట్టిగోడలతో నిర్మించిన గృహమందే కాపురముచేయుయోగము.

సోదరుని యింటియుండే యోగము

శ్లో. భ్రాతృకారకసంయుక్తే భ్రాతృనాథే వీక్షితే ।
క్షేత్రేదీశ్వరువాపి భ్రాతృక్షేత్రం వినిర్దిశేత్.

తా. చతుర్థాధిపతిగాని చతుర్థముగాని భ్రాతృకారకస్థానాధిపతులచే కూడియుండుట చూడబడియుండుట మిత్రత్వముకలిగి యుండుటంబట్టియు సహోదర గృహమందు కాపురము చేయుట తటస్థించును.

శ్లో. క్షేత్రేశసంయుక్తనవాంశ దేశగ్నస్థితే కేంద్రసమన్వితేవా ।
భ్రామాన్వితేభ్రామదృశాసమేత్యే భ్రాతుర్ధనంక్షే తముదాహరంతి

తా. లగ్నమునకు చతుర్థాధిపతి ఏ నవాంశయందుండునో ఆనవాంశరాశ్యధిపతి జన్మలగ్నమునకు దశమందున్ననూ లేక కేంద్రగతుడైన్ని ...రకునితో కూడియున్ననూ, చూడబడుచున్ననూ జాతకునకు సోదరగృహమందు సోదరధనాదులచే జీవించును.

స్వతశ్శక్తివల్ల గృహసంపాదన

శ్లో. లగ్నేశ్వరేక్షేత్రగతే బలాఢ్యేలగ్నేబలిష్ఠే సతిగేహనాథే ॥
శుభగ్రహైర్దృష్టి సమన్వితేవా క్షేత్రంస్వకీయేన బలేనయాతి

తా. జన్మలగ్నాధిపతి బలవంతుడై చతుర్థమందున్నవాడై మరియు చతుర్థాధిపతి బలవంతుడై లగ్నమందుండి శుభగ్రహాసంబంధదృష్టి గలిగియుండెనేని అట్టికాలమునందుపుట్టినజాతకుడు స్వకీయప్రయోజకత్వమువల్ల గృహము, భూమివగైరా సంపాదించుకొనును.

కళత్రరీత్యా గృహలబ్ధి

శ్లో. కళత్రకారకే క్షేత్రేశాదీశేవా కళత్రగే ।
తదీశయోస్తథా మైత్రీకళత్రాత్స్త్రీత మాదిశేత్.

తా. కళత్రకారకుడు చతుర్థమందుండగానైనను చతుర్థాధిపతి కళత్రస్థానమందుండుటయు మరియు చతుర్థకళత్రస్థానాధిపతులకు మిత్రత్వము కలిగియున్నయెడల భార్యాసంబంధమంగు గృహభూమ్యాదులు లభించును.

జ్ఞాతి లేక శత్రురూపమగు గృహలబ్ధి

శ్లో. షష్ఠేశ్వరేక్షేత్రగతే బలాఢ్యేశత్రోస్సగా శాత్రుతరాముపైతి
పారావతాంశేన్వగృహేబలాఢ్యే క్షేత్రేశ్వరేణాపి సమాగతేవా

తా. లగ్నమునకు షష్టాధిపతి బలవంతుడగుచు చతుర్థస్థానమందున్నయెడల శత్రువుల (పట్టుదలగా ఇతర్ల) గృహములుగాని జ్ఞాతి సంబంధమగుగాని గృహక్షేత్రాదులు లభించును. మరియు షష్టాధిపతి స్వక్షేత్రమందు బలయుతుడై పారావతాంశాది యోగస్థితుడై చతుర్థాధిపతితో గూడియున్ననూ పైవిధముగాలభించును. అయిన ఇచ్చట పైరెండువిధములగు యోగములకున్నూ షష్టాధిపతికంటె లగ్నాధపతి బలవంతుడై యుండవలెను. అట్లు లేకుండెనేని వ్యత్యాస ఫలము గలుగును.

గృహాదులుగలిగే వయస్సు నిర్ధారణ

శ్లో॥ త్వేతా-పశ్చైవ శుభే ... పాపగ్రహాణా మపహారకాలే।
స్థా. చ్యుతింగేహ వినాశమేతి నీచాస్తగానామ పహారకాలే.

తా॥ చతుర్థభావాధిపతి పాపగ్రహమై పాపదశయందు పాపగ్రహములయొక్క అంత ... శాకాలములయందు నీచశత్రుస్థమి తత్వముల ... విదశాకాలములందు స్థానభ్రంశము గృహవినాశనము పొందుదురు. పై ప్రకారము శుభగ్రహముల దశాంతదశాకాలములు గలిగినకా... గృహాదిలబ్ధి గలుగును. ఈ ప్రకారము జాతకులకు గృహాదులుపోవునట్టిగాని సంప్రాప్తమగునట్టిగాని వయస్సువర్గాలు దశాంతర్దశాదుల కూడికలనుబట్టి నిర్ధారణ చేయవలయును.

గృహనాశన మయ్యే యోగము

శ్లో॥ గేహాధిపేనాశగతో యదస్యాత్పాపేక్షితస్తద్గృహనాశమాత్రం గేహేశసంయుక్త నవాంశనాథో నాశస్థితస్యాద్యది గేహనాశం.

తా॥ గృహాధిపతి (చతుర్థపతి) అష్టమభావగతుడై పాపగ్రహములచే చూడబడుచుండెనేని జాతకునకు గృహనాశనము గలుగును. మరియు చతుర్థాధిపతియున్న నవాంశరాశ్యధిపతి జన్మలగ్నమునకు అష్టమమందున్ననూ గృహనాశనముపొందును. అనగా ఇల్లులేనివాడు పోగొట్టుకొనునట్టివాడు.

ఎన్ని గృహములవరకూ సంపాదించువాడగును

శ్లో॥ మూారభార రసికే్త్రికంగతే వేశ్మనేతరిగృహాస్తు పస్థితిః.
సద్మపేశుభ ఖగైశ్చతుష్టయాది స్థితేఖచర సంఖ్యయాగృహాః,

తా. చతుర్థాధిపతి 6-8-12 స్థానములను పొందెనేని గృహమే వుండదు. మరియు చతుర్థాధిపతి శుభగ్రహయుతుడై కేంద్రకోణము లందుండెనేని ఎందరు శుభగ్రహములుండిన రవ్యాదిఎన్నవ గ్రహ సంఖ్యవరకైరా ననుసరించిగాని ఇన్నిగృహముల సంపాదించునని నిర్ధారణ చేయవలయును.

ఎన్నిగృహములు పోగొట్టుకొనును

శ్లో. అర్థవ్యయగృహేశైస్సైర్యావంతః పాపినోగ్రహాః ।
యవద్గృహావినాశస్స్యచ్ఛుభ దృష్టానదోషభాక్.

తా. జన్మలగ్నమునకు ద్వితీయ, ద్వాదశ చతుర్థాధిపతులతో ఎన్ని పాపగ్రహములుకూడియుండునో లేక రవ్యాదిగ్రహసంఖ్య ననుసరించగాని యోచించి అన్నిగృహములు పోగొట్టుకొనునని చెప్పవలెను ఇట్టిపై యోగమునకు శుభగ్రహ దృష్టియైన సంబంధముకలిగినచో దోషములేదు

శ్లో. అర్థవ్యయగృహేశాస్తు కేంద్రకోణాది సంయుతాః ।
తావన్గేహాలయం సర్వం శోభనంత్ర నిర్దిశేత్.

తా. లగ్నమునకు ద్వితీయ, ద్వాదశ, చతుర్థాధిపతులు కేంద్ర కోణాది స్థానస్థితులై యుండెరే వానిగృహములు పోగొట్టుకొనునట్టి యోగముమాత్రము తప్పును అని చెప్పవలెను.

ఇల్లు అమ్ముకొనునట్టి యోగము

శ్లో. క్షేత్రేశ్వరేపాపయుతేధనస్థే నీచారిభేక్షేత్ర వినాశమేతి ।
శోవ్యచ్ఛస్థితైతద్భవనేశ్వరేతు పాపాన్వితేవిక్రయమేతిధీమాః

తా. జన్మలగ్నమునకు చతుర్థాధిపతి పాపయుక్తుడై ధనస్థానమందు నీచశత్రుభావస్థితుడగుచున్నడేని గృహము ఋణములపాలవును. మరియు ఆ చతుర్థాధిపతి స్వోచ్ఛస్థానస్థితుడై పాపగ్రహయుక్తుడాయెనేని జాతకుడు తన గృహమును (లాభమునకొరకు) అమ్మును.

ఇల్లు తనఖాపెట్టుట అన్యాక్రాంతము చేయుట

శ్లో. అజ్ఞానక్షయాత్ క్షేత్రవినాశమాహు: గ్నేశ్వరేక్షేత్రగతేసపాపె
కౄరాంశకేమృత్యుయమాదిభాగేశ క్మేశ్వరేణాపియుతేతథైవ

తా. జన్మలగ్నమునకు దశమాధిపతి పాపగ్రహయుక్తుడై పాపగ్రహనవాంశమందుండి మృత్యు, యమాది, షష్ట్యంశగతుడగుచు చతుర్థస్థానమందున్నవాడాయెనేని జాతకుని గృహభూమ్యాదులయందు తన ఆజ్ఞచెల్లదు. పైప్రకారము చతుర్థాధిపతియుండెనేనిగాని లేక ఆ దశమాధిపతితో చతుర్థాధిపతి కూడివున్ననూ తన గృహభూమ్యాదులను కొన్ని నిబంధనలవల్ల తనస్వాధీనతతప్పి ఇతరుల స్వాధీనముంజేయుట తటస్థించును. (అన్యాక్రాంతము, తనఖావంటివి)

కోర్టు వేలము

శ్లో. రాజ్యేతత్కారక భూమినాథే కౄరాంశకేవాత్వవరోహంభాగే।
నాశస్థితేమృత్యుయమాదిభాగే రాజాజ్ఞయా నాశముపైతిగేహం

తా. లగ్నమునకు దశమస్థానాధిప, రాజ్యకారక, చతుర్థాధిపతులు, కౄరనవాంశలయందుండి తామున్నభావమునందు ఉత్తరార్థము (అవరోహ) లోవున్నవారై, అష్టమస్థానమందు మృత్యు,

యమహాది, గష్ట్యంశము దుండె లేని అట్టికాలమందు పుట్టిన జాతకుని గృహభూమ్యాదులు రాజాజ్ఞచేత (కోర్టువేలము) నాశనము పొందును

గృహము తగలబడిన యోగము

సూ. కుజమాత్రదృష్టి గృహదాహకోఽగ్నిదోవా॥

తా. కారకాంశయందు రవిరాహువులుండి వారు అంగారకునిచే చూడబడుచుండగా బుట్టిన జాతకుని గృహము అగ్నివల్ల తగులబడగలదు.

మండలేశానయనమ్

సూ. శుక్రదృష్టేర్న దాహః.

తా. కారకాంశయందు రవిరాహువులుండి శుక్రునిచే చూడబడుచుండలేని గృహమెప్పుడునూ అగ్నివల్ల నష్టముకాదు.

సూ. గురుదృష్టేస్సామీపగృహాత్॥

తా. కారకాంశయందు రవిరాహువులుండి శుక్రదృష్టి లేక గురుదృష్టిమాత్రము గలిగినట్టి కాలమున పుట్టినవాని ఇల్లు, తన గృహము మాత్రము తగులబడదుగాని తనయింటి సమీపమునయున్న ఇతరఇండ్ల వరకు అగ్నిభయము రావచ్చును. కుజునిదృష్టిమాత్రమునకే స్వగృహదగ్ధయోగము.

N. B. జాతకమునను సరించి చెప్పంబడిన ఈపై యోగములన్నియూ సరియగు ప్రశ్నకాలలగ్నాదుల ననుసరించికూడా చెప్పవచ్చును. (ప్రశ్నే జాతక తుల్యా ఏవనభ వేద్భేదో) అనుటవల్ల ఫలములు సరిపడును.

మండపేశానయనమ్

శ్లో. స్వామిహస్త ప్రమాణేన దీర్ఘ విస్తారసంయుతం ।
ద్విగుణం చాష్టభిర్భాగం మండలాధిప ఉచ్యతే ।
ఇన్ద్రోవిష్ణుర్యమోవాయుః కుబేరోధూర్జటి స్తథా ।
విధాతావిఘ్నరాజశ్చ మండలేశాః ప్రకీర్తితాః॥
ఇంద్రస్సౌఖ్య యశోవిష్ణుర్యమోదుఃఖం నిరంతరం ।
వాయురుత్పాటనంచైవ కుబేరోధనద స్తథా ।
ధూర్జటిః కలహోనిత్యం ధాతాసౌఖ్యం ప్రవృద్ధిదం ।
సర్వసిద్ధిర్గణాధీశః ఫలముక్తం విచక్షణైః॥

తా. యజమాని హస్తముచే పొడవు వెడలుపు కలిపి రెట్టించి ఎనిమిదిచే భాగించగా మిగిలిన శేషమువల్ల మండలాధిపతుల వచ్చుదురు. ఎట్లనగా 1 శేషము ఇంద్రుడు 2 విష్ణు. 3 యముడు, 4 వాయువు. 5 కుబేరుడు. 6 ధూర్జటి. 7 విధాత 8 విఘ్నరాజ. వీర్ల ఫలములు 1 ఇంద్రుడు సౌఖ్యమును. 2 విష్ణుకీర్తియు 3 యముడు దుఃఖము. 4 వాయువుత్పాటనము. 5 కుబేరుడు ధనము 6 ధూర్జటి కలహము. 7 ధాత సౌఖ్యము. 8 విఘ్నరాజ సర్వసిద్ధియునిచ్చును.

అజిరానయనము

శ్లో. దీర్ఘ విస్తార సంఖ్యైక్యే చంద్రేణగుణితేతథా ।
నవభిస్తుహరేద్భాగం శేషమాజిరముచ్యతే ।
దాతావిచక్షణోభీరుః కలహోనృపదానవా ।
క్లీబశ్చోరోథ నీచేతినామతుల్యం ఫలస్మృతం.

తా. పొడవు వెడల్పు ఎకరిపి 3 చే గుణించి 9 చే భాగించగా శేషము 1 ధాత, 2 విచక్షణ, 3 భీరు, 4 కలహా, 5 నృప, 6 దానవ, 7 క్లీబ, 8 చోర, 9 ధన ఇట్లు తొమ్మిదిఫలములయొక్క నామానుసారఫలములను గ్రహించవలెను. ఈ పై రెండువిధములుగా తయారు కాబడిన గృహంవిషయంగా తెలియదగ్గవి.

గృహస్రావం (నీళ్లకుండు)

శ్లో. ధనంధాన్యమీశాన్యే వాయవ్యకోణె తథాచోత్తరేచోత్తమం
మంగలంస్యాత్ నృణాంనాలయె వారి సంచారణార్థం బిలా
కర్తుమాహుర్ధరాదేవబృందాః

తా. గృహస్థులు, నీళ్ళవాడుకకుండు ఈశాన్యమున త్రవ్వించిన ధనమున్నూ, వాయువ్యమున ధాన్యమున్ను, ఉత్తరమున ఉత్తమమును మంగళప్రదమునూ నిచ్చును.

ఆటస్థలము (ప్లేగ్రౌండు) క్రీడాస్థలం

శ్లో. వామేభాగేదక్షిణా వాన్నృపాణాం। తేధాకార్యావాటికా క్రీడ
నార్థం ఏకద్విత్రిదండసంఖ్యాశతంస్యాత్ మధ్యేధారామండవే
తోయయన్త్రైః.

తా. రాజులు, ఉద్యోగస్థులు, విద్యార్థులువగైరా ఆటస్థలము (ప్లేగ్రౌండు) నిర్మించునపుడు తమ గృహాదిసమీపమందైతే (బిల్డింగు లకున్నూగాని) కుడివైపున లేక ఎడమవైపున తమ ఇష్టమునసుసరించి నూరుదండములు, రెండువందలదండములు, మూడువందలదండము లుగా వుండులాగున (ఈలోడగ చిల్లరగా ఉండకూడదు) క్రీడాస్థల

ములను మధ్యసీటియం త్రాధిమంశముసౌకర్యాదులతో నిర్మింపవలయును (దండమనగా 12 అంగుళులు లేక 4 గజములు)

మూలమట్టం సరిచూచే పద్ధతి

శ్లో. ద్విఘ్నాయామిమితం ద్విపాశమజరష్నా। తం విధాయాంకయే
త్ర్యాయ మూలం ఘిమితేచ విస్తృతిదవెతౌ కర్ణకోణాభిధౌ।
పాశౌక్షేత విగామశంకునిహితౌ కృత్వాద్యమాకర్షయే।
త్కోణేశంకురితీ తయోవినిమగ్నా ద జ్యాన్తయోశ్చాపరే.

తా. మూలమట్టం సరిచూచుట ఎట్లనగా? స్థలంయొక్క ఆ చివరను ఈ చివరను రెండుకొయ్యలనుపాతి వకత్రాడును ఈ పొడవునకు రెట్టింపుగావుండులాగునకోసి ఆత్రాడుమొత్తమును 8 భాగములుగా గుర్తులుంచి ఈత్రాడును రెండుచివర్లను ముందువేసివున్న రెండుకొయ్యలకు తగిలించవలెను (అనగా స్థలంయొక్క పొడవుకు రెట్టింపు గలత్రాడును రెండుకొనలను రెండువైపుల తగిలించివుంచవలెననుట) 8వంతులుగా గుర్తులుంచిన యీ త్రాటియొక్క మూడవవంతును అనగా అయిదువంతుల మిగులుచోట గుట్టునుపట్టుకుని త్రాటినిసరిగాలాగిన ఎక్కడకువచ్చునో అచ్చట వక 3వ కొయ్యను పాతవలెను. ఇదేప్రకారం రెండవవైపుననున్నా (అనగా త్రాటియొక్క 3వ చివరనుంచి 3వంతులు 5 వంతులు మధ్యగుర్తు దగ్గరపట్టుకుని త్రాటిని సాగలాగిన ఎచ్చటకువచ్చునో అచ్చట వేరొక 4వ కొయ్యను పాతగా ఇప్పుడు నాల్గువైపుల నాల్గుకొయ్యలు మూలమట్టమునకు సరిగా సరిపడివుండును ఈ పద్ధతిప్రకారం మూలమట్టం అవసరంలేకుండగా లోగిలివగైరా ప్లానులయొక్క మట్టం వేసుకొనవచ్చును.

గృహార్వాణము

శ్లో. క్షేత్రస్యా కచటాద్యైవం క్రమాత్త పయశాఇతి ।
పూర్వాది దిక్షు వాష్టానామధిపాస్యుః క్రమాత్తశః ।
క వర్గం, ప్రాగ్గృహే యాజ్యంటవర్గం దక్షిణేతథా ।
పవర్గంపశ్చిమేజ్ఞే యంశవర్గం చోత్తరేతథా ;
విదగ్వర్గవరాణాంతువర్గ శుద్ధిర్విధీయతే ।
అకయోః పశ్చిమముఖంచటయో రుత్తరంతథా ।
క్రమాత పయశౌ పూర్వేదక్షిణేచ యథాక్రమం ।
విదిగర్వాణత్రాణాంచ ద్వారనిర్ణయ మీరితం.

తా॥ అ క చ ట త ప య శ అను 8 వర్గములును తూర్పుమొదలగు 8 దిక్కులకు అధిపతులుగా ఎరుంగవలయును. మనుష్యులకున్న పేరుయొక్క ప్రథమాక్షరము ననుసరించి ఏవర్గుఅయినదియు ఆ వర్గు ఏ దిక్కునకు అర్వాణముయినదియు ఎరుంగవలయును. మరియు పైవర్గములలోని దిక్కునకు తమవర్గు వచ్చివదగుచుండగా యే దిశగృహము తమకు అర్వాణముయినదియూ ఎట్లనగా ? క అను ఆగ్నేయదిక్కున ఉన్న వర్గును తూర్పుగృహముగాయెంచి ఈ అ-క వర్గుగలవారికి పశ్చిమసింహద్వారముగలిగినట్టి తూర్పుగృహము అర్వాణమనియు, ట అను నైఋతిదిశనున్నవర్గును దక్షిణగృహముగాయెంచి చ, ట వర్గుల వారికి ఉత్తరసింహద్వారముగల దక్షిణపుటిల్లు అర్వాణమనియు, ప అను వాయువ్యదిశను పువర్గువారికి పశ్చిమగృహముగాయెంచి, త, ప, వర్గులవారికి తూర్పుసింహద్వారముగలిగిన పడమరగృహము అర్వాణముగానున్నా, శ అను ఈశాన్యదిక్కునవున్న వర్గువారికి ఉత్తర గృహముగాయెంచి, య, శ వర్గులవారికి దక్షిణసింహద్వారముగల ఉత్తరగృహము అర్వాణగానున్నా, ఇట్లు వర్గశుద్ధిచేసి ప్రాగాదిగృహ

నిర్ణయమున్నూ గృహారంభమున్నూ గృహముఖనిర్ణయమున్నూ మయ బ్రహ్మచే చెప్పంబడినది.

వర్గులు	నాగాది గృహములు	సింహద్వారములు
అ, క వర్గులవారికి	తూర్పు గృహము	పశ్చిమ ద్వారము
చ, ట వర్గులవారికి	దక్షిణ గృహము	ఉత్తర ద్వారము
త, ప వర్గులవారికి	పశ్చిమ గృహము	తూర్పు ద్వారము
య, శ వర్గులవారికి	ఉత్తర గృహము	దక్షిణ ద్వారము

గ్రామది గర్వాణము

శ్లో. గోసింహానక్రమిథునం నివసేన్నమధ్యే । గ్రామస్యపూర్వాకకు
భోళిఝసాంగనాశ్చ కర్కోధనుస్తులభ మేషఘటాశ్చతద్వ
ద్వర్గాస్వపంచమ పరాబలినః స్యుర్రైం, దాః

తా. వృషభము, సింహము, మకరము రాశులవారు గ్రామ మధ్యమున నివాసముచేయకూడదు గ్రామముయొక్క తూర్పుదిశను వృశ్చికరాసివారు ఆగ్నేయమున మీనరాశివారును, దక్షిణమున కన్యా రాశిగలవారును, నైఋతిని కర్కాటకరాశివారును, పశ్చిమమున ధనూ రాశివారును, వాయువ్యమున తులారాశివారును, ఉత్తరమున మేష రాశివారును, ఈశాన్యమున కుంభరాశివారును నివాసముచేయుట అర్వాణముకాదు. మరియు అకచటాది అష్టదిక్కులయందున్న వర్గులలో స్వవర్గుకు పంచమవర్గు శత్రుస్థానముగాన అట్టి శత్రువర్గదిశయగు స్వవర్గునకు పంచమవర్గదిశను న్నూ నివాసమునకు అర్వాణముకాదు.

గ్రామార్వాణము

శ్లో. గ్రామచక్రం నరాకారం సర్వావయవ సంయుతం ।
జన్మనక్షత్రమారభ్య గ్రామ తూంాంతం గణెనజా ।

మస్తకే పంచలాభాయ ముఖే తిణి ధనక్షయః ।
కుక్షౌపంచధనః ధాన్యాః షట్పాదే స్త్రీ మృతిర్భవేత్ ॥
పృష్ఠేచైకంభయం పీడా నాభౌచత్వారి సంపదః.
గుహ్యేచైకం మానహానిహస్తే చైకంతుక్రందనం ।
వామేచైకం భేదః చక్రే నరాకృతిః.

తా. గ్రామార్జన చూచు విధమెట్లనగా మనుష్యుని ఆకారముగా సర్వావయవములతో కూడిన ఆకృతిని చక్రముగా యెంచి తమ నామనక్షత్రమ మొదలు గ్రామనామనక్షత్రమువరకూ లెక్కించగా వచ్చిన సంఖ్య యొక్క ఫలం ఈ క్రిందివిధముగా ఫలములనెరుంగునది ఎట్లనగా? మనుష్యాకారముగానున్న చక్రశిరస్సున 5 నక్షత్రములవరకు లాభమున్ను ముఖమందు 3 నక్షత్రములవరకూ ధనక్షయమున్నూ అట్లే కుక్షియందు 5 నక్షత్రములు ధనధాన్యమున్నూ, పాదములందు 6 నక్షత్రములు స్త్రీ మృతియు పృష్ఠమందు నక్షత్రము భయము, పీడయునున్నూ, నాభియందు 4 నక్షత్రములు సంపదయున్నూ గుహ్యప్రదేశమందు 1 నక్షత్రము మానహానియు, కుడిహస్తమున 1 న॥ రోదనమున్నూ, ఎడమహస్తమున 1 న॥ భేదమున్నూ ఫలములనెరింగి అర్జనాదులు గ్రహించవలెను. (శాస్త్రవాదుక ననుసరించి జన్మనక్షత్రమ ప్రథమ్య) అని శ్లోకములో వుండివున్ననూ అర్జనవిషయములో ధర్మశాస్త్రప్రకారము నామనక్షత్రమునే అనుసరించి అర్జనాదులు గ్రహించవలెను.

గృహ నిరూపణ

శ్లో. దీర్ఘవిస్తారసంఖ్యైక్యాచాష్టభిర్గుణితే తథా ॥
నవభిస్తుహరేద్భాగం శేషాంకే ఫలమాదిశేత్ ।

తిస్కరభోగ విచక్షణదాతా నృపతినపుంసకా ।
ధనాఢ్యశ్చ దరిద్రశ్చభయదో నవమస్తథా.

తా. నిరూపణచేయదగ్గ గృహావరణయొక్క మొత్తపు పొడవు వెడల్పునున్నాకలిపి ఎనిమిదిచే గుణించి తొమ్మిదిచే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యవలన ఫలములు ఎట్లనగా 1 తస్కర, 2 భోగ, 3 విచక్షణ, 4 దాతా, 5 నృపతి, 6 నపుంసక, 7 ధనాఢ్యః, 8 దరిద్రము, 9 భయదము ఇట్లైరుంగవలయును.

సంపూర్ణము.

పూర్వాయుర్దాయ వాస్తుపదకముల జంత్రి

పదక	ధన	ఋణ	వార	తిథి	నక్ష	ఆయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కరణ
7	8	5	7	12	2	7	63	6	7	1	7
8	4	8	2	18	10	8	72	3	8	5	5
9	12	3	4	24	18	1	81	9	1	3	3
10	8	6	6	30	26	2	90	6	2	3	1
11	4	1	1	6	7	3	99	3	3	17	6
12	12	4	3	12	15	4	110	9	4	21	4
13	8	7	5	18	23	5	117	6	5	25	2
21	4	7	7	6	6	5	69	9	5	3	7
22	12	2	2	12	14	6	78	6	6	7	5
23	8	5	4	18	22	7	87	3	7	11	3
24	12	8	6	24	3	8	96	9	8	15	1
25	8	3	1	30	11	1	105	6	1	19	6
26	4	6	3	6	19	2	114	3	2	23	4
34	12	6	5	12	2	2	66	6	2	1	2
35	8	1	3	30	10	3	75	3	3	5	7
36	12	4	2	6	18	4	84	9	4	9	5
37	8	7	4	12	26	5	93	6	5	13	3
38	4	2	6	18	7	6	102	3	6	17	1
39	12	5	1	24	15	7	111	9	7	21	6
40	8	8	3	30	23	8	120	6	8	25	4
47	4	5	3	12	5	7	63	3	7	26	4
48	12	8	5	18	6	8	72	9	8	3	2
49	8	3	7	24	14	1	81	6	1	7	7
50	4	6	2	30	22	2	90	3	2	11	5
51	12	1	4	6	3	3	99	9	3	15	3
52	8	4	6	12	11	4	108	6	4	19	1
53	4	7	1	18	19	5	117	3	5	23	6
61	8	7	3	6	2	5	69	6	5	1	4
62	4	2	5	12	10	6	78	3	6	5	2
63	12	5	7	18	18	7	87	9	7	9	3
64	8	8	2	24	26	8	96	6	8	12	5

పడక	ధన	ఋణ	వారి	తిధి	నక్ష	ఆయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కరణ
65	4	3	4	30	7	1	105	3	1	17	3
66	12	6	6	6	15	2	114	9	2	21	1
7	4	6	1	24	25	2	66	3	2	26	6
75	12	1	3	30	6	3	75	9	3	3	4
76	8	4	5	6	14	4	84	6	4	7	4
77	4	7	7	12	22	5	93	3	5	11	7
78	12	2	2	18	3	6	102	9	6	15	5
79	8	5	4	24	11	7	111	6	7	19	3
80	4	8	6	30	19	8	120	3	8	23	1
87	12	5	6	12	21	7	63	9	7	24	1
88	8	8	1	18	2	8	72	6	8	1	6
89	4	3	3	24	10	1	81	3	1	5	4
90	12	6	5	30	18	2	90	9	2	9	2
91	8	1	7	6	26	3	99	6	3	13	7
92	4	4	2	12	7	4	108	3	4	17	5
93	12	7	4	18	15	5	117	9	5	21	3
101	4	7	6	6	25	5	69	3	5	26	1
102	12	2	1	12	6	6	78	9	6	3	6
103	8	5	3	18	14	7	87	6	7	7	4
104	4	8	5	24	22	8	96	3	8	11	2
105	12	3	7	30	3	1	105	9	1	15	5
106	8	6	2	6	11	2	114	6	2	19	5
114	12	6	4	24	21	2	66	9	2	24	3
115	8	1	6	30	2	3	75	6	3	1	1
116	4	4	1	6	10	4	84	3	4	5	6
117	12	7	3	12	18	5	93	9	5	9	4
118	8	2	5	18	26	6	102	9	6	13	2
119	4	5	7	24	7	7	111	3	7	17	7
120	12	8	2	30	15	8	120	9	8	21	5
127	8	5	2	12	17	7	63	6	7	22	5
128	4	8	4	18	25	8	72	3	8	26	3
129	12	3	6	24	6	1	81	9	1	3	1
130	8	6	1	30	14	2	90	6	2	7	6
331	4	1	3	6	22	3	99	3	3	11	4
132	12	4	5	12	3	4	108	9	4	15	2

పదక	ధన	ఋణ	వార	తిథి	నక్ష	ఆయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కరణ
133	8	7	7	18	11	5	117	6	5	19	7
141	12	7	2	6	21	5	69	9	5	24	5
142	8	2	4	12	2	6	78	6	6	1	3
143	4	5	6	18	10	7	87	3	7	5	1
144	12	8	1	24	18	8	96	9	8	9	6
145	8	3	3	30	26	1	105	6	1	13	4
146	4	6	5	6	7	2	114	3	2	17	2
154	8	6	7	24	17	2	66	6	2	22	7
155	4	1	2	30	25	3	75	3	3	26	5
156	12	4	4	6	6	4	84	9	4	3	3
157	8	7	6	12	14	5	93	6	5	7	1
158	4	2	1	18	22	6	102	3	6	18	6
159	12	5	3	24	3	7	111	9	7	15	4
167	4	5	5	12	13	7	63	3	7	20	2
168	12	8	7	18	21	8	62	9	8	24	7
169	8	3	2	24	2	1	81	6	1	1	5
170	4	6	4	39	10	2	90	3	2	5	3
171	12	1	6	6	18	3	99	9	3	9	1
172	8	4	1	12	26	4	108	6	4	13	6
173	4	7	3	18	7	5	117	3	5	17	4
181	8	7	5	6	17	5	69	6	5	22	2
182	4	2	7	12	25	6	78	3	6	26	7
183	12	5	2	18	6	7	87	9	7	3	5
184	8	8	4	24	14	8	93	6	8	7	3
185	4	3	6	30	22	1	105	3	1	11	1
186	12	6	1	6	3	2	114	9	2	15	6
195	12	1	5	30	21	3	75	9	3	24	2
196	8	4	7	6	2	4	84	6	4	1	7
197	4	7	2	12	10	5	93	3	5	5	5
198	12	2	4	18	18	6	102	9	6	9	2
208	8	8	3	18	17	8	72	6	8	22	4
209	4	3	5	24	25	1	81	3	1	26	3
210	12	6	7	30	6	2	90	9	2	3	7
211	8	1	2	6	14	3	93	6	3	7	5
212	4	4	4	12	22	4	108	3	4	11	3

పదక	ధన	ఋణ	వార	తిధి	నక్ష	ఆయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కరణ
213	12	7	6	18	3	5	117	9	5	15	1
223	8	5	5	18	2	7	97	6	7	1	4
224	4	8	7	24	10	8	96	3	8	5	1
225	12	3	2	30	18	1	10[illegible]		1	9	7
226	8	6	4	6	26	2	111	6	2	13	5
235	8	1	1	30	17	3	75	6	2	22	1
236	4	4	3	6	25	4	84	3	4	26	6
237	12	7	5	12	6	5	93	9	5	3	4
238	8	2	7	18	14	6	102	6	6	7	2
239	4	5	2	24	22	7	111	3	7	11	7
240	12	8	5	30	3	8	120	9	8	15	5

గజం 1కి 36అంగులములు	వార, ఆయ, వయో, దిక్పతులకు గ. అం	ధన నక్షత్రములకు	తిధి, అంశ	ఋణమునకు	అంగులములు	వార, ఆయ, వయో, దిక్పతులకు గ. అం	ధన నక్షత్రములకు	తిధి. అంశ	ఋణమునకు
1	0-9	0-8	0-6	0-3	19	4-27	4-8	3-6	1-21
2	0 18	0-16	0-12	0-6	20	5-0	4.16	3 12	1-24
3	0 27	0-24	0-18	0-9	21	5 9	4-24	3 18	1-27
4	1-0	0-32	0-24	0-12	22	5 18	4 32	3 24	1-30
5	1-9	1-4	0-30	0-15	23	5-27	5-4	3 30	1-33
6	1 18	1 12	1-0	0 18	24	6-0	5-12	4-0	2-0
7	1-27	1-20	1-6	0-21	25	6-9	5 20	4-6	2-3
8	2-0	1.28	1 12	0-24	26	6-18	5 28	4-12	2.6
9	2-9	2 0	1 18	0-27	27	6-27	6-0	4-18	2-9
10	2-18	2-8	1-24	0-30	28	7-0	6 8	4-24	2-12
11	2-27	2.16	1-30	0-33	29	7-9	6-16	4-30	2-15
12	3-0	2 24	2-0	1-0	30	7-18	6-24	5-0	2-18
13	3-9	2 32	2-6	1.3	31	7 27	6 32	5-6	2-21
14	3-18	3-4	2 12	1-6	32	8-0	7-4	5-12	2-24
15	3-27	3 12	2 18	1-9	33	8-9	7-12	5-18	2-27
16	4-0	3-20	2-24	1 12	34	8 18	7-20	5-24	2-30
17	4-9	3-28	2-30	1-15	35	8-27	7-28	5-30	2-33
18	[illegible]	4. 0	3-0	1-18	36	9-0	8-0	6-0	3 0

వీసములు 16	వార, ఆయు, వయొ, దిక్కు	ధన, నక్ష	తిథి, అంశ	ఋణ	వీసములు	వా, ఆయు, వయొ, దిక్కు	ధన, నక్ష	తిథి, అంశ	ఋణ
1	0_ 9	0_8	_ 6	0_ 3	9	5_ 1	4_8	3_ 6	1_11
2	1_ 2	1_0	0_12	0_ 6	10	5_10	5_0	3_12	1_14
3	1 11	1_8	1 2	0_ 9	11	6_ 3	5_8	4_ 2	2_ 1
4	2_ 4	2_0	1_ 8	0_12	12	6_12	6_0	4_ 8	2_ 4
5	2_13	2_8	1_11	0_15	13	7_ 5	6_8	4_14	2_ 7
6	3_ 6	3_0	2_ 4	1_ 2	14	7_14	7_0	5_ 4	2_10
7	3_15	3_8	2_10	1_ 5	15	8_ 7	7_8	5_10	2_13
8	4_ 8	4_0	3_ 0	1_ 8	14	9_ 0	8_0	6_ 0	3_ 0

అడుగు 1 కి ¼ పాతికి అంగులం చొ॥ స్కేలుటేబుల్

అ	అం				
1	¼	21	5¼	41	10¼
2	½	22	5½	42	10½
3	¾	23	5¾	43	10¾
4	1	4	6	44	11
5	1¼	25	6¼	45	11¼
6	1½	26	6½	46	11½
7	1¾	27	6¾	47	11¾
8	2	28	7	48	12
9	2¼	29	7¼	49	12¼
10	2½	30	7½	50	12½
11	2¾	3	7¾	51	12¾
12	3	32	8	52	13
13	3¼	33	8¼	53	13¼
14	3½	34	8½	54	13½
15	3¾	35	8¾	55	13¾
16	4	36	9	56	14
17	4¼	37	9¼	57	14¼
18	4½	38	9½	58	14½
19	4¾	39	9¾	59	14¾
20	5	40	10	60	15

ఓం హ్రీం నమో భగవన్ వాస్తుపురుష, మహా బలపరాక్రమ, సర్వదేవతాశ్రితశరీర, బ్రహ్మపుత్ర, సకలబ్రహ్మాండధారిణీ, భూమ్యర్పిత మస్తక పురపత్తన ప్రాసాద గృహ వాపీకూపాది సన్నివేశసాన్నిధ్యకర విశ్వంభర, పరమపురుష స్వరూప । శంకచక్ర శార్ఙ్గ ధనుః కర వరదాభయహస్త వాస్తో నమస్తే॥ నమస్తే॥

ఏహ్యేహి భగవన్ వాస్తో । సర్వదైవై రధిష్ఠిత భగవన్ కురుకల్యాణం క్షేత్రేస్మిన్ సన్నిధోభవ॥

జన్మనస్సప్తఘటికో ద్విపదేదశనాడికాః
ప్రత్యక్తే పంచఘటికాః నైధనేకాదశ స్తథా
శాకం గుడంచలవణం సతిలంకాంచనం క్రమాత్
తారాం దోషపకుర్వీత వరాహవచనంతథా॥

సర్వమంగళ కార్యాణి త్రిషు జన్మసు కారయేత్
వివాహ శ్రాద్ధభైషజ్య యాత్రాక్షౌరాణివర్జయేత్॥

ఉలూఖలం పిష్టయం తం పితౄణాం పాదశౌచనం
మహానసం జలస్థానం గృహయామ్యేకదాశుభం॥

పక్షిశుక్లే శితరశ్మిగ్బలీయాన్నప్రాధాన్యం తారాకాయా
శ్చత్రత। శక్త్యాయుక్తే విద్యమానేచకాంతే।
నస్వాతంత్ర్యం యోషితః క్వాపిదృష్టం॥

" భృగురత్రిర్వసిష్ఠశ్చ విశ్వకర్మామయ స్తథా
నారదో నగ్నజిచ్చైవ విశాలాక్షః పురందరః
బ్రహ్మకుమారోనం దీశః శౌనకోభర్గవ వచ
వాసుదేవో। నిరుద్ధశ్చతథా శుక్రబృహస్పతి
అష్టాదశై తేవిఖ్యాతాః శిల్పశాస్త్రోపదేశకాః॥

సమాప్తము.

శ్రీ రాజేశ్వరి ప్రెస్, రాజమహేంద్రవరం—1940.

వచన పురాణములు			★ నవీన నాటకములు	
శివపురాణం 600 పే॥ బైండు		5_0	భక్తత్యాగయ్య	1_8
బ్రహ్మపురాణం	,,	5_0	భక్తపోతన	1_8
వామనపురాణం	,,	5_0	మైరావణ	1_8
బసవపురాణం (అట్టబైండు)		3_0	ప్రచండభీమకవి	1_8
స్కాంధపురాణం	,,	2_8	తాన్‌సేన్	1_8
శివరహస్యఖండం	,,	5_0	దీవార్	1_8
బ్రహ్మోత్తరఖండం		2_0	అహల్య	1_8
చెన్నబసవపురాణం		2_0	మీరాబాయి	1_4

నేటి నవభారత సమైక్యతకు కావలసింది? హిందీ

రాజా హిందీ తెలుగు భాషాబోధిని

హిందీ లిపి లేకుండా మాటలాడటానికి 8వ కూర్పు 1_0_0

రాజా హిందీ తెలుగు కోష్ (ఫుల్ క్యాలికో బైండు)

15 వేల హిందీ, సంస్కృతపదజాల నిఘంటువు. 5_0_0

రాజా హిందీ తెలుగు స్వబోధిని

హిందీ లిపి, వ్యాకరణ విషయాలతో కట్ బైండు 1_8_0

రాజా హిందీ తెలుగు బాలశిక్ష

ప్రాథమిక హిందీపరిజ్ఞానానికి లిపితో సహా వెల 0_4_0

వలయువారు:

కాళహస్తి తమ్మారావు అండు సన్సు,

సంస్కృతాంధ్ర బుక్ డిపో, (స్థాపితం 1882) రాజమండ్రి.